

Årsberättelse för 2021

Programnämnd samhällsbyggnad

Beslutad av Programnämnd samhällsbyggnad, den 3 mars 2022

Innehåll

1. Förslag till beslut.....	3
2. Bedömning och analys av förvaltningschef med samordningsansvar	4
2.1 Analys av verksamhetens prognos.....	4
2.2 Händelser av väsentlig betydelse	5
2.3 Förväntad utveckling	6
3. Sammanfattande iakttagelser.....	8
4. Nämndens bidrag till utveckling inom Kommunfullmäktiges mål. .	10
4.1 Målområde 1 Örebro i sin fulla kraft	11
4.2 Målområde 2 Lärande, utbildning och arbete genom hela livet i Örebro	16
4.3 Målområde 3 Ett tryggt och gott liv för alla i Örebro	19
4.4 Målområde 4 Örebro skapar livsmiljöer för god livskvalitet	22
4.5 Målområde 5 Ett klimatpositivt Örebro med friska ekosystem och god biologisk mångfald	26
4.6 Målområde 6 Hållbara och resurseffektiva Örebro.....	30
5. Analysunderlag – ekonomi.....	34
5.1 Enheternas delårsresultat och prognos – skattefinansierad verksamhet	42
5.2 Enheternas delårsresultat och prognos – taxefinansierad verksamhet	46
5.2 Intäkts- och kostnadsutveckling.....	47
5.3 Investeringar	47

1. Förslag till beslut

Programnämnd samhällsbyggnads skattefinansierade verksamheter uppvisar för 2021 ett samlat utfall på 723,6 mnkr, vilket innebär en negativ budgetavvikelse på -22,4 mnkr och motsvarar en negativ avvikelse mot årets budget med 3 procent. De främsta negativa avvikelserna redovisas inom Tekniska nämnden (-17,5 mnkr) samt Programnämnd samhällsbyggnads egen verksamhet (-14,5 mnkr), men även Kulturnämnden uppvisar för 2021 en negativ budgetavvikelse (-0,9 mnkr). Övriga tre nämnder redovisar positiva budgetavvikelser.

Programnämnd samhällsbyggnads budget för skattefinansierade investeringar 2021 uppgick vid bokslut 2021 till 546,9 mnkr varav 127,7 mnkr utgörs av överförda medel från 2020. Vid bokslut 2021 har 346,9 mnkr nyttjats, vilket motsvarar en förbrukning av total budget på 63 procent. Av kvarvarande medel på 200 mnkr kommer 137,5 mnkr begäras överförda till 2022 då de avser pågående projekt

Inom Programnämnd samhällsbyggnads taxefinansierade verksamheter redovisar VA-verksamheten ett positivt resultat på 16,4 mnkr och avfallsverksamheten ett negativt resultat på - 6,3 mnkr. Resultatet redovisas mot verksamheternas egna kapital som en skuld till abonnenterna som efter bokslutets resultat uppgår till + 76,4 mnkr för avfall och - 0,6 mnkr för VA.

Den samlade investeringsbudgeten för taxefinansierade investeringar uppgår till 498,5 mnkr för 2021, varav 47 mnkr avser avfallsinvesteringar och 451,5 mnkr avser VA-investeringar. VA har nyttjat 306,4 mnkr, vilket motsvarar 68 procent av total budget. Avfallsverksamheten har nyttjat 3,8 mnkr, vilket motsvarar 8 procent av sin totala budget.

Förvaltningens förslag till Programnämnd samhällsbyggnad:

1. Programnämnd samhällsbyggnad fastställer Årsberättelse för 2021.
2. Årsberättelsen överlämnas till Kommunstyrelsen för vidare hantering.

2. Bedömning och analys av förvaltningschef med samordningsansvar

2.1 Analys av verksamhetens prognos

Nämndens uppföljning är fokuserad på avvikelserapportering, vilket är i linje med den tillätsstyrning som kommunen tillämpar. Beskrivningar av goda resultat hålls korta eller utelämnas för att ge utrymme för att beskriva de områden där ytterligare förbättringar bör ske.

Programområdets verksamheter har hållits i gång med vissa anpassningar även om året fortsatt präglats av pandemin. Under senvåren började alla förvaltningar inom programområdet redovisa grönt läge gällande pandemins påverkan på verksamhet och bemanning, en lägesbild som sedan höll i sig året ut.

Attraktiva gröna mötesplatser har fortsatt att tillkomma på olika platser i kommunen under året. De gröna mötesplatserna och de gröna stråken och som binder samman staden är pusselbitar i arbetet för att skapa livsmiljöer för god livskvalitet. Nya lekotoper har väckt intresse från omvärlden och visar att vi ligger i framkant inom området. En lekotop är en naturlig miljö med höga lekvärden där lek och landskap är sammanflätade bidrar till sociala värden, ekosystemtjänster och biologisk mångfald i den fysiska miljön. Besöken i de gröna rummen har ökat under pandemin vilket är positivt, men det har också lett till mer nedskräpning och slitage, vilket inneburit behov av nya arbetssätt och en ökad kostnad för renhållning.

Under våren kom goda nyheter att Örebro kommun och Stadsbyggnad fick första platsen i Samhällsbarometern i kategorin bästa samhällsplanering bland landets tolv största kommuner. För andra året i rad blev Örebro även tvåa i tävlingen Årets arkitektkommun och har varit på prispallen samtliga år sedan priset började delas ut. Ingen annan kommun har uppvisat en så stabil placering i toppen. Örebro kommun fick också goda resultat i NKI-undersökningen som rankar företagares nöjdhet med kommunens myndighetsutövning inom områden som bygglov, miljöskydd, livsmedelskontroll, serveringstillstånd, markupplåtelse och brandskydd. NKI:et låg på 77, vilket är i topp bland landets största kommuner.

Programnämnden bidrar i hög grad till alla de målområden, Kommunfullmäktigemål och inriktningar som är definierade i ÖSB.

Ekonomiskt resultat

Programnämnd samhällsbyggnads skattefinansierade verksamheter uppvisar för 2021 en negativ budgetavvikelse på -22,4 mnkr, vilket motsvarar en negativ avvikelse mot årets budget med 3 procent. De främsta negativa avvikelserna redovisas inom Tekniska nämnden (-17,5 mnkr) samt Programnämnd samhällsbyggnads egen verksamhet (-14,5 mnkr), men även Kulturnämnden uppvisar för 2021 en negativ budgetavvikelse (-0,9 mnkr). Övriga tre nämnder redovisar positiva budgetavvikelser.

Vid delår 2 prognostiserades en negativ budgetavvikelse på - 27,8 mnkr, och årets utfall är därmed 5,4 mnkr bättre än senaste prognosen. Det är Byggnadsnämnden, Fritidsnämnden, Miljönämnden samt Programnämnden som redovisar ett utfall som är totalt cirka 12,3 mnkr bättre än prognostiserat, medan Kulturnämnden och Tekniska nämndens utfall är cirka 7 mnkr sämre än prognostiserat. De största avvikelserna inom Tekniska nämnden och Programnämnd samhällsbyggnads egen verksamhet hänförs till kostnader till följd av förlikningen i asfaltstvist (totalt 14 mnkr) samt kostnader för

kollektivtrafiken och färdtjänsten (16 mnkr), vilka båda är de främsta bidragande faktorerna till Programnämndens negativa budgetavvikelse för 2021.

Programnämnd samhällsbyggnads skattefinansierade investeringsbudget uppgick vid bokslut 2021 till 546,9 mnkr, varav 159,3 mnkr utgörs av exploateringsinvesteringar. Under 2021 prognostiserades 423,4 mnkr att nyttjas, vilket motsvarar en prognostiserad förbrukning på 79 procent av total budget. Vid bokslut 2021 har 346,9 mnkr nyttjats, vilket motsvarar en förbrukning av total budget på 63 procent. Den relativt låga förbrukningen hänförs till förseningar inom flera investeringsobjekt/projekt och beror bland annat på resursbrist både internt och externt, långa leverans- och upphandlingstider, den globala osäkerheten under året på grund av coronapandemin, att projekt ska synkas med exploatering och genomförande av detaljplaner m.fl. Även om förbrukningen på 63 procent får betraktas som låg är det den högsta förbrukningen sedan 2016 trots den lägsta totala budgeten sedan 2016, som numera även inkluderar exploateringsinvesteringar.

Inom Programnämnd samhällsbyggnads taxefinansierade verksamheter redovisar VA-verksamheten ett positivt resultat på 16,4 mnkr och avfallsverksamheten ett negativt resultat på -6,3 mnkr. Resultatet redovisas mot verksamheternas egna kapital som en skuld till abonnenterna som efter bokslutet uppgår till +76,4 mnkr för avfall och -0,6 mnkr för VA.

Budgeten för taxefinansierade investeringar uppgår till 498,5 mnkr för 2021, varav 47 mnkr avser avfallsinvesteringar och 451,5 mnkr avser VA-investeringar. Under 2021 har totalt 310,1 mnkr nyttjats, vilket motsvarar 62 procent av total budget. Att förbrukningen är relativt låg beror främst på tidsförskjutningar i flera projekt, dels med anledning av försenade upphandlingar och dels på grund av resursbrister både internt och externt vid konsultstöd.

2.2 Händelser av väsentlig betydelse

- För många verksamheter inom programområdet har årets fortsatt att präglas av pandemin. Tekniska förvaltningen och Kultur- och fritidsförvaltningen befann sig i stabsläge fram till sommaren.
- Det har varit ett ökat antal besökare inom våra gröna ytor och allmän platsmark, vilket är positivt men även medfört ett ökat slitage med behov av ökat underhåll och högre driftkostnader, vilket påverkat flera av verksamheternas driftbudget negativt.
- Örebros nya mötesplats Kulturkvarteret samlar olika kulturverksamheter i samma kvarter där gränserna suddas ut och samarbete uppmuntras. Arbetet är inlett och hittills framstår Kulturkvarteret som en attraktiv mötesplats. Besöksantalet på biblioteket har ökat och flera nya samarbeten har etablerats mellan verksamheterna.
- Programområdet har under året tagit beslut om temporära lättnader för näringslivet, bland annat Tekniska nämnden gällande markupplåtelse genom att erbjuda fri exponering utanför butik samt 30 kvm fri uteserveringsyta under säsongen 2021. Programnämnd samhällsbyggnads egen verksamhet har under året varit med i arbetet för att ta fram ytterligare lättnader och stimulanser för näringslivet.
- Miljönämnden har under lång tid lagt mycket arbete på att hantera ärendet gällande batteriavfall som kallats batteriskandalen. Allt batteriavfall är nu borttransporterat och omhändertaget på en godkänd anläggning. Miljönämnden har beställt en markundersökning i området för att få ett underlag för att kunna hantera ärendet i framtiden och bedöma om ytterligare åtgärder för området är nödvändiga.

- Under 2021 genomförde Miljökontoret 383 tillsynsbesök på serveringsställen enligt lagen om tillfälliga smittskyddsåtgärder.
- I september beslutade Kommunfullmäktige att huvudmannskapet för den kommunala lantmäterimyndigheten (KLM) skulle flyttas från Miljönämnden till Vuxenutbildnings- och arbetsmarknadsnämnden den 1 oktober. Samma datum flyttades KLM från Miljökontoret till Förvaltningen för utbildning, försörjning och arbete. Detta gjordes för att säkerställa KLM:s oberoende.
- Samverkan fortsätter med Region Örebro län för att komma i balans med färdtjänstekonomin.
- Arbetet med BRT pågår enligt tidsplan. Delsträcka 1 mellan Österplan och Tybble samt delsträcka 2 på Fabriksgatan vid Kulturkvarteret i etapp 1 blev klara under året. Planprogram för Brickebacken är godkänt i PNS och planprogram för Tybbleängen är under framtagande.
- En vägledning för bebyggande av jordbruksmark är framtagen och förväntas bli antagen under våren 2022.
- Tvisten avseende asfaltsbeläggning har slutförts och nått en förlikning. De totala kostnaderna som belastat 2021 års resultat på 14 mnkr utgörs av upparbetade kostnader för åren 2017-2020 och avser advokatkostnader, samt årets advokatkostnader och kostnad hänfört till förlikningsavtalet.
- Under våren 2021 upplevde kommunen återkommande tekniska problem vilket har påverkat ärendehanteringssystem och kartprodukter.

2.3 Förväntad utveckling

Coronapandemin har varit ett faktum hela 2021. Hemarbete eller corona-anpassade arbetsmetoder har blivit vardag. Tack vare digitala arbetssätt har verksamheten kunnat fortsätta och anpassas där så har behövts. Nu går landet och kommunen in i nästa steg där man möter tiden efter pandemin. Hur omställningen ska hanteras för programområdet diskuteras på förvaltningschefsnivå. Programområdet följer både Folkhälsomyndighetens rekommendationer och centrala riktlinjerna från kommunnivå.

Kommunen som helhet befinner sig just nu i en stor omställningsperiod med anledning av beslutade organisationsförändringar – både vad det gäller ny nämndstruktur som bland annat innebär att programnämnderna tas bort och därefter kommande förvaltningsstruktur. Den nya nämndorganisationen är tänkt att införas i januari 2023 i samband med den nya mandatperioden. I och med att programnämnderna kommer att upphöra inför 2023 kommer detta sista verksamhetsår att präglas av den kommande omorganisationen på både politisk nivå och på tjänstemannanivå. Under 2022 kommer fokus att öka på samordning inom programområdet för att stärka samhällsbyggnadsprocessen och investeringsprocessen, samt samordning med förvaltningar och externa aktörer så som kommunala bolag.

Örebro kommun har under den senaste 5-årsperioden haft en kraftig ökning i invånarantal med cirka 2 500 - 3 000 människor per år. Pandemin har medfört en förändring i ökningen av invånarantalet som avstannade under 2020 och 2021. En grupp som flyttat ut från kommunen är barnfamiljer som i högra utsträckning sökt sig till närliggande kommuner. Studenterna och restriktionerna kring fysisk undervisning tros vara den starkast bidragande orsaken till det negativa flyttnettot eftersom åldersgruppen 20–29 år minskar mest, även om detta hämtat sig något under hösten. I mars prognostiserades befolkningsökningen till 1 253 invånare men det preliminära utfallet för 2021 är en ökning på 570 invånare. Effekterna på lång sikt är fortfarande svåra att förutse, men risken finns att tappet av befolkningstillväxt under pandemin gör

att tidigare prognoser inte nås även när pandemin är över och restriktionerna lättar. Den nuvarande prognosen för Örebro kommun är att vid 2030 uppgår invånarantalet till knappt 175 000.

Kommunen har ett fortsatt tufft ekonomiskt läge. Det innebär att vi behöver arbeta med att hitta smartare och effektivare arbetsätt som möjliggör för att klara grunduppdraget samtidigt som utveckling behöver kunna ske.

3. Sammanfattande iakttagelser

Nedan sammanfattas nämndens bidrag till utveckling inom de sex målområdena. Nämnden redovisar de viktigaste Positiva iakttagelser och Förbättringsområden som finns inom varje målområde.

Målområden	Positiva iakttagelser	Förbättringsområden
Örebro i sin fulla kraft	<p>Gemensamma programövergripande insatser för att stärka näringslivet under pandemin.</p> <p>Flytten till Kulturkvarteret och de positiva synergieffekter som det förväntas medföra.</p> <p>Örebro kommun och Stadsbyggnad fick första platsen i Samhällsbarometern i kategorin <i>bästa samhällsplanering</i> bland landets tolv största kommuner</p> <p>En samordnare har tillsatts och påbörjat arbetet med framtagande av en ny barnkulturstrategi.</p>	<p>Skapa förutsättningar för att mängden planlagd mark för bostäder ska motsvara befolkningstillväxtens behov.</p> <p>Möta upp den ökande medborgarkontakten avseende felanmälan, synpunkter och klagomål.</p> <p>Fortsatt utveckla metoder för dialog med allmänheten.</p> <p>Öka fokuset på jämställdhet i samhällsplaneringen, genom att implementera utbildning och stödmaterial för jämställdhetsintegrering.</p>
Lärande, utbildning och arbete genom hela livet i Örebro	<p>Feriepraktik genom summercollege har genomförts med case inlämnade från hela programområdet.</p> <p>Detaljplaneläggning pågår för mark som ytterligare möjliggör många och större företagsetableringar.</p> <p>Arbetet med förlängda skolgårdar genererar en grön miljö som är både hälsosam och som ökar medvetenheten om biologisk mångfald.</p> <p>Riktlinjer för friyta antogs under hösten 2021.</p>	<p>Tiden från planuppdrag till antagande av detaljplan ska minskas ytterligare genom effektivisering och optimering av planprocessen.</p> <p>Ökad samverkan över förvaltningsgränserna gällande lokaler och anläggningar inom barn och utbildning och kultur och fritid för ett effektivt lokalutnyttjande.</p>
Ett tryggt och gott liv för alla i Örebro	<p>Bred samverkan avseende trygghetsskapande åtgärder i den fysiska miljön, bland annat med kriminologiprogrammet på Örebro universitet.</p> <p>Sommaraktiviteter 2021 har erbjudit örebroarna möjligheten att delta i hälsofrämjande, stimulerande</p>	<p>Vidareutveckla samarbetet med säkerhetsavdelningen, akademien och civilsamhället om trygghetsperspektiv i samhällsplaneringen.</p>

Målområden	Positiva iakttagelser	Förbättringsområden
	<p>och meningsfulla aktiviteter och upplevelser under sommaren.</p> <p>Utvecklar digitala metoder och arbetssätt för att bidra till ett tryggt och gott liv för alla i Örebro.</p>	<p>Fortsatt utreda och utveckla verktyg och underlag för att verka för social hållbarhet.</p> <p>Trängseltillsynen har varit högt prioriterad vilket lett till att annan tillsyn, som alkoholtillsyn och livsmedelskontroll, till viss del har fått stå tillbaka.</p>
Örebro skapar livsmiljöer för god livskvalitet	<p>Programområdets verksamheter är möjliggörare av viktiga upplevelser och mötesplatser.</p> <p>Förutsättningarna för att cykla i Örebro kommun har förbättras, nya huvudcykelstråk färdigställdes under 2021.</p> <p>Den geografiska spridningen av planuppdrag är god och omfattar många stadsdelar och flera mindre tätorter.</p> <p>Byggnationer av naturlekplatser bidrar till ökad integration och utbyte mellan människor.</p>	<p>Analys av om det finns skillnader i barns tillgång till stimulerande och hälsofrämjande lek- och aktivitetsmiljöer i olika delar av kommunen.</p> <p>Underlätta för bostadssökande genom en lösning för att samla hyresmarknaden.</p> <p>Arbeta med utvecklingsfrågor som berör hälsofrämjande miljöer för en äldre målgrupp, och ett mer generellt utvecklingsarbete i de gröna stråken för att stärka dessas värden som tränings- och rekreationsmiljöer och mötesplatser.</p>
Ett klimatpositivt Örebro med friska ekosystem och god biologisk mångfald	<p>Vägledning för hantering av jordbruksmark i fysisk planering kommer att säkerställa att avvägda beslut om framtida markanvändning på jordbruksmark tas.</p> <p>Detaljplaneläggning för möjliggörande av el-väg E20 pågår och förväntas antas under 2022.</p> <p>Fritidsbankens mobila verksamhet har möjliggjort för flera invånare att nyttja möjligheten till kostnadsfri utlåning.</p>	<p>Fortsätta arbeta tillsammans med fastighetsägare för att minska energiförbrukning och miljöpåverkan utifrån idrottsanläggningar.</p> <p>Saknas ett styrdokument och därmed också långsiktig styrning för arbetet med biologisk mångfald.</p>
Hållbara och resurseffektiva Örebro	<p>Fortsatta framsteg i arbetet med färdtjänstekonomin i samarbete med RÖL.</p> <p>Tagit arbetsgivaransvar för att säkra en god arbetsmiljö under coronapandemin.</p> <p>Fortsatt arbete med ökad digitalisering i samspel med utveckling av informationssäkerhetsarbetet.</p>	<p>Mer arbete krävs för att få färdtjänstekonomin i balans.</p> <p>Fortsatt arbete med investeringsprocessen krävs.</p> <p>Säkerställa att jämställdhetsperspektivet vid investeringsprocessen implementeras.</p>

4. Nämndens bidrag till utveckling inom Kommunfullmäktiges mål

Programnämnd samhällsbyggnad har ansvar för att inom sitt verksamhetsområde

- säkerställa att grunduppdraget enligt nämndreglementet utförs,
- bidra till utveckling inom Kommunfullmäktiges mål i Övergripande strategier och budget (ÖSB),
- arbeta med en systematisk verksamhetsutveckling av kommunens verksamhet och
- upprätthålla god ekonomisk hushållning.

Detta ska utföras i enlighet med den politiska ambitionen och de principer som ÖSB förmedlar. God ekonomisk hushållning säkerställs huvudsakligen i grunduppdraget och uppnås om nämnden utför sin verksamhet väl, kan betala för den och inte skjuter över betalningsansvaret på framtiden. För att uppnå god ekonomisk hushållning krävs också en god planering av varje nämnds resurser.

I kapitel 4 sammanfattas uppföljningen av effekterna av nämndernas arbete för att bidra till utveckling inom Kommunfullmäktiges målområden. Inom varje målområde redogör nämnden för:

- en sammanfattande analys av målområdet utifrån nämndens bidrag till utvecklingen inom Kommunfullmäktiges mål, egna nämndmål samt inriktningar. Analysen har sin utgångspunkt i medborgarperspektivet och framhåller vilka effekter medborgarna kan förvänta sig, och vilka orsaker vi ser till att vi inte når önskade resultat där så är fallet. Här beskrivs också planerad och önskad utveckling
- en kort lista av de viktigaste Positiva iakttagelser och Förbättringsområden inom målområdet.
- prognos för indikatorer. Indikatorerna ska signalera i vilken utsträckning nämnden bidrar till målinriktad utveckling och ett säkrat grundhetsuppdrag.

Inom varje kommunfullmäktigemål eller kluster av mål ger nämnden en kort beskrivning av utvecklingen inom Kommunfullmäktiges mål och inriktningar. Nämnden har i verksamhetsplanen sorterat in respektive kommunfullmäktigemål enligt något av följande tre alternativ:

- Att nämnden beskriver vad nämnden ska uppnå genom en insats (utifrån Kommunfullmäktiges mål och inriktningar) som kommer leda till önskvärd utveckling (ett eller flera åtaganden).
- Att nämnden beskriver hur nämnden bidrar till utveckling genom sitt arbete med grunduppdrag och redan etablerade arbetsätt.
- Att nämnden beskriver varför målet inte bedöms som relevant för nämnden.

4.1 Målområde 1 Örebro i sin fulla kraft

4.1.1 Beskrivning av bidrag och analys av bidraget till utveckling inom Kommunfullmäktiges målområde 1

För att örebroare ska kunna leva i sin fulla kraft behöver det finnas tillgång och förutsättningar för bostäder och arbetstillfällen i Örebro, i tätorter och på landsbygd. Det ska även finnas förutsättningar för att kunna leva och bo under livets alla skeden. Verksamheterna inom programområdet arbetar kontinuerligt med detta genom uppföljning och följduppdrag från översiktsplanen. Under året har det pågått arbete med ett flertal planprogram och utvecklingsförslag som syftar till att skapa planberedskap för fler att säkra den långsiktiga bostadsförsörjningen och arbetsplatsbehovet i kommunen. För att säkerställa att det i framtiden finns byggklar mark för rätt behov och för alla typer av etableringsförfrågningar behöver programområdets verksamheter systematiskt arbeta med arbetsplatsförsörjning på samma vis som arbetet med bostadsförsörjning. Under slutet av 2020 påbörjades ett arbete kring utveckla analysen kring arbetsplatsförsörjning, detta har fortsatt ta form under 2021. Arbetet med att höja kvaliteten på investeringsplaneringen och investeringsprocessen pågår kontinuerligt och har under året förbättrats väsentligt. Det krävs att fortsatt utveckla kopplingen mellan investering och drift samt ambitioner för drift av allmän plats.

Kulturkvarteret är Örebros nya mötesplats och ett nav för skapande, demokrati och medborgarinflytande samt en attraktiv plats för människor i alla åldrar. Genom att samla olika kulturverksamheter i samma kvarter suddas gränserna ut och uppmuntrar till samarbete. Förutom Kultur nämndens egna verksamheter Stadsbiblioteket, Kulturskolan och Konsthallen finns här även dans- och teaterundervisningen för Karolinska skolans estetiska program samt Örebro konserthus. Arbetet sker i samarbete med andra delar av kommunen, med andra aktörer samt regionala samarbetsparter. Hittills framstår Kulturkvarteret som en attraktiv mötesplats. Besöksantalet på biblioteket har ökat och flera nya samarbeten har etablerats mellan verksamheterna. Bibliotekets teckenspråkiga arbete har utökats, utvecklats och förbättrats med fler teckenspråkiga aktiviteter och teckenspråkig service. Under hösten tilldelades teckenspråksgruppen vid Örebro bibliotek "Alfredpriset" som delas ut av regionen för att uppmärksamma årets biblioteksbedrift.

Under mandatperioden ska det, genom planläggning, möjliggöras för 4000 nya bostäder. Det ska finnas tillgång till bostäder inom och utanför Örebro tätort, med förutsättningar för att kunna leva och bo under livets alla skeden. Arbetet sker utifrån de ställningstaganden som finns i översiktsplanen. Prognosen är att 4000 bostäder ska finnas planlagda redan vid halvårsskiftet 2022.

Nyttjandet av friluftsliv och rekreation har ökat under sommaren i linje med uppdraget om meningsfull sommar och att förenkla för semester inom Örebro kommun. Satsningen "Sommaraktiviteter 2021" har gett civilsamhället möjlighet att nå en breddad verksamhet utöver ordinarie verksamhet, för att nå nya målgrupper så som bland annat unga vuxna och äldre såväl som geografisk spridning av aktiviteter i kommunen. Pandemin har inneburit att trycket på friluftslivets verksamheter har ökat och verksamheterna har fått arbeta lite annorlunda för att kunna erbjuda medborgarna en meningsfull fritid. Det har även inneburit en hel del informationsarbete kring friluftsområden och hur medborgarna kan inspireras att nyttja dessa. Under sommaren 2021 fortsatte arbetet som påbörjades 2020 där Naturvården tillsammans med Örebrokompaniet och andra delar av Örebro kommun i ett tillfälligt projekt om Meningsfull sommar ("hemester") i och med pandemin. Syftet var att lyfta fram alla goda

orsaker till att semestra i Örebro och lyfta fram Örebros attraktivitet samt att stärka det lokala näringslivet.

Flera programövergripande åtgärder har vidtagits för att möta de svårigheter näringslivet haft under pandemin. Pandemins effekter har ännu inte gett några större avtryck på efterfrågan av verksamhetsmark eller lokaler för företag. En fråga som är värd att bevaka är hur pandemins effekter på hemarbete utvecklas och därmed behovet av nya kontorsfastigheter. Nämndens verksamheter bidrar till måluppfyllelse genom att skapa funktionella blandningar av bostäder i nya och befintliga bostadsområden, som i sin tur bidrar till att skillnaderna i livsvillkor och geografiska skillnader minskar. Genom dialoger bidrar nämnden till att förbättra för medborgare att påverka sin framtid i kommunen.

Detaljplanenheten har fortsatt arbetet med att digitalisera detaljplaneprocessen genom att implementera möjligheten att lämna yttranden via en e-tjänst i samband med samråd och granskning. Det pågår även arbete med att synliggöra stadens planerade utveckling genom 3D-modeller. Programområdet arbetar med flera innovativa arbetsformer med digitala förtecken. Det är ett viktigt område kopplat till att utveckla en attraktiv stad och kommun. Ett område som är av intresse att fortsätta utveckla är att bygga upp en IoT-plattform (Internet of Things). En sådan plattform skulle skapa förutsättningar för hela kommunkoncernen att se och dela data för bättre analys som skapar helhetsperspektiv och samordning. Vidare skapar det också förutsättningar för öppna data vilket skulle gynna näringslivet, fastighetsaktörer med flera.

Prognos för indikatorer¹

SCB: medborgarundersökning, 2021	Andel negativa Örebro	Andel positiva Örebro	Andel negativa riket	Andel positiva riket
Vad tycker du om utbudet av friluftsområden i kommunen?	8	92	12	88

¹ Programområdet använder ett antal indikatorer för att göra prognoser och följa upp delar av verksamheten. Tidigare har indikatorn *Nöjd Region-Index Fritidsmöjligheter* använts för att följa upp åtaganden inom Målområdet 1, med målsättning att index ska öka. Då indikatorn har gjorts om är den svår att fortsatt följa upp mot programområdets verksamhet och har därför lyfts bort från årsberättelsen.

4.1.2 Beskrivning av bidrag till Kommunfullmäktiges mål och inriktningar

KOMMUNFULLMÄKTIGEMÅL

I Örebro kommun ska skillnaderna i livsvillkor och förutsättningar mellan kön, socioekonomisk ställning, funktionsnedsättning och geografiska skillnader minska.

Örebro kommun ska förbättra förutsättningarna för medborgarna att påverka sin framtid och vårt demokratiska samhälle.

Örebro kommun ska stärka förutsättningarna för en samverkan med civilsamhället, näringslivet och andra offentliga aktörer.

Kultur- och fritidslivet ska vara tillgängligt för alla

Inriktningar som omhändertagits 2021 genom nämndens åtaganden:

- Örebro kommuns verksamheter ska tillsammans med det civila samhället och andra aktörer hitta nya former för samverkan i arbetet för ökad gemenskap och inkludering.
- Det integrationsfrämjande arbetet i kommunen ska stärkas i enlighet med målen i programmet för hållbar utveckling.
- Kulturkvarteret ska etableras som Örebros nya mötesplats och ett nav för skapande, demokrati och medborgarinflytande ska utvecklas, med särskilt fokus på barn och unga.
- Utveckla samarbete och stöd till verksamheter inom Örebro kommun och kommunala bolag gällande tillgänglighetsfrågor.
- Örebro kommuns verksamheter ska arbeta för att bryta isolering, stärka gemenskap och verka för ökad inkludering.

Nämndens åtagande:

- Vid planering av offentlig och kommersiell service samt andra besöksintensiva platser ska funktion för att möjliggöra en ökad integration beaktas. Detta bidrar till att minska ojämlika livsvillkor, motverka segregation och bidrar till ökad inkludering. Sker i enlighet med översiktsplanen.
STATUS: Pågående. Inom programområdet arbetas det kontinuerligt med att planlägga för miljöer som främjar integration. Byggnadsnämnden har aktivt arbetat för att prioritera detaljplaneuppdrag som genom stadsutveckling bedöms ha särskilt god integrationsfrämjande effekt.
- Mötesplatser ska finnas, och utvecklas runt om i Örebro kommun. Mötes- och samlingsplatser bidrar till att bryta isolering, stärka gemenskap och ökade möjligheter för människor att mötas.
STATUS: Pågående. I planprogramarbetena under året skapar nämnden förutsättningar för tryggare miljöer genom att identifiera brister och planlägga för miljöer som kopplar samman stadsdelar, skapar mötesplatser och tryggare rörelsestråk. Nya lekmiljöer i Öknaskogen är klara.
- Medborgardialoger ska genomföras, till exempel riktade gentemot vissa målgrupper som kan vara t ex geografiskt kopplade intresseorganisationer,

skolor, studentgrupper mm. Dialogformerna kan variera, de kan bland annat ske vida digitala verktyg eller i form av direkta mötesformer. Medborgardialoger möjliggör och förbättrar förutsättningarna för medborgare att påverka sin framtid och det demokratiska samhället.

STATUS: Pågående men har inte kunnat utvecklas ytterligare på grund av pandemin. Dialog och trygghetsvandringar används som en del i processen att utveckla Örebros parker och lekmiljöer (tjänstedesign) men också vid införande av nya trafikregleringar. De riktade dialogerna inom till exempel naturvården och trafik har visat sig vara lyckade metoder för att pröva teorier och skapa delaktighet.

- Förutsättningar för, och utbud av ett tillgängligt kulturliv ska säkras. För att bidra till ökad inkludering, gemenskap och motverka isolering ska nämnden arbeta för tillgängligt kulturliv utifrån de ställningstaganden som finns i Örebro kommuns kulturpolitiska program och genom verksamheter som till exempel Kulturskolan.
STATUS: Pågående. Genom samverkan med partnerskapsområdena kan fler barn och unga ta del av aktiviteter och kulturupplevelser. För att tillgängliggöra kulturen och skapa likvärdiga förutsättningar för barn och unga har en samordnare tillsatts och påbörjat arbetet med framtagande av en ny barnkulturstrategi.
- Förutsättningar för och utbud av fritids-, friluft- och idrottsutövande ska säkras. För att främja fysisk aktivitet hos en stor del av kommuninvånarna bör satsningar göras på anläggningar för både spontana och organiserade aktiviteter utifrån de ställningstaganden som finns i Örebro kommuns idrottspolitiska program. Bland annat bör ett kompensatoriskt förhållningssätt tillämpas för att säkerställa en jämställd resursfördelning.
STATUS: Pågående. Arbeta pågår med att utveckla och underhålla friluftsområden och anläggningar för spontanidrott, vilket skapar förutsättningar för möten över gränserna och stärkt gemenskap. Med anledning av hög arbetsbelastning kopplat till pandemin har inte Fritidsnämnden kunnat arbeta fullt ut med ett kompensatoriskt förhållningssätt.
- Natur- och kulturresevat ska vara tillgängliga för alla. Investeringar i naturmiljöer såsom naturreservat, grönområden, parker fortsätter, bland annat genom att synliggöra och anpassa naturen till målgrupperna barn, äldre, nya användare och personer med funktionsnedsättning.
STATUS: Pågående. Pågår kontinuerligt i ett flertal naturreservat och grönområden. Arbetet med Hedens rekreationslandskap har påbörjats. FUFA som tidigare har skött tillsyn och drift har fått minskade resurser, bland annat på grund av pandemin, med konsekvensen att nivån i reservaten är sämre än innan och riskerar att ytterligare försämrans.
- Arbetet för att Kulturkvarteret ska bli Örebros nya mötesplats och ett nav för skapande, demokrati och medborgarinflytande ska fortgå. Kulturkvarteret ämnar bidra till att bryta isolering, stärka gemenskap och verka för ökad inkludering.
STATUS: Pågående. Arbetet är inlett och hittills framstår Kulturkvarteret som en attraktiv mötesplats. Besöksantalet på biblioteket har ökat och flera nya samarbeten har etablerats mellan verksamheterna.
- Nämnden ska fortsätta med ett aktivt deltagande och arbete i kommunala tillgänglighetsrådet.

STATUS: Pågående. Tekniska nämnden fortsätter med ett aktivt deltagande och arbete i kommunala tillgänglighetsrådet. Inom nämndens verksamhetsområde beaktas tillgänglighet ur olika gruppers perspektiv vid genomförande av alla investeringar i allmän platsmark och det sker tillgänglighetsanpassningar när projekt genomförs i stadsmiljön.

4.2 Målområde 2 Lärande, utbildning och arbete genom hela livet i Örebro

4.2. Beskrivning av bidrag och analys av bidraget till utveckling inom Kommunfullmäktiges målområde 2

Det finns etablerade samverkanskontakter med lärosäten där verksamheterna inom programområdet bidrar till att utveckla utbildningsinnehåll, ta emot praktikanter och på andra vis bidrar till studenters förutsättningar för etablering på arbetsmarknaden. Under året har till exempelvis flera studenter genomfört praktik på förvaltningar inom programområdet.

Summer college genomfördes även i sommar, nu med utmaningarna *Utforska Hjärstaskogen och parken i Baronbackarna, Undersöka vad Engelbrektsgatan mellan Trädgårdsgatan och Kungsgatan skulle kunna användas till istället för parkering och Planera för att genomföra en egen dag på muséet i Wadköping*. Summer college är ett samarbete mellan Örebro kommun och Örebro universitet och är feriepraktik för ungdomar som under en viss period under sommaren arbetar med olika case (utmaningar) som kommunen valt ut. Deras perspektiv är mycket värdefulla för den fysiska utvecklingen av Örebro, och samtidigt bidrar praktiken till delaktighet och inblick i hur kommunens organisation arbetar.

En detaljplan har tagits fram för att möjliggöra ett större verksamhetsområde med kombiterminal i Törsjö. Detaljplanen är även viktig för att frigöra mark för bostäder i centrala Örebro genom att omlokalisera verksamheter på Holmen och i CV-området. Detaljplanen omfattar 110 hektar och när den är antagen och laga kraftvunnen kommer den innebära att det inom kommunen finns stor tillgång på detaljplanelagd verksamhetsmark. Antagande av detaljplanen var planerat under 2021, men den komplexa frågan kring exploatering på jordbruksmark har förskjutit tidplanen till 2022. Vidare pågår även planarbete för att möjliggöra en utbyggnad av östra sidan av Örebro flygplats.

Nämnden bidrar till målområdet genom att skapa förutsättningar för befintliga och tillkommande verksamheter att utvecklas och etableras. Arbetet med att skapa förutsättningar för en hållbar tillväxt sker bland annat genom planläggning, genom aktivt deltagande på den nationella arenan samt via systematiska dialoger och samverkan med näringslivet, civilsamhället och akademien. Detta är en del av verksamhetens löpande arbete där det finns en daglig kontakt med befintliga verksamheter samt nya intressenter och investerare.

För att säkerställa Örebros utveckling och möjligheter till lärande, utbildning och arbete genom hela livet finns det en god medvetenhet om behov av skolverksamhet, arbetsplatser, verksamhetsmark samt parktytor och grönområden i arbetet med planprogram och planläggning. Arbetet med förlängda skolgårdar har varit mycket positivt, och upplevelsen är att det finns ett stort behov av att komplettera många skolgårdar med grönare miljöer som bland annat bättre stimulerar till fantasilek och mer utmanande lek. Arbetet med förlängda skolgårdar vore önskvärt att fortsätta, och samarbete mellan Park-, Fritids-, och Naturförvaltningarna med Lokalförsörjningsenheten och Futurum skulle kunna utvecklas.

4.2.2 Beskrivning av bidrag till Kommunfullmäktiges mål och inriktningar

KOMMUNFULLMÄKTIGEMÅL

Måluppfyllelsen i skolan ska öka

Målet bedöms inte som relevant för nämnden då det inte ligger inom ramen för uppdraget inom Programnämnd Samhällsbyggnad.

KOMMUNFULLMÄKTIGEMÅL

Utbildning i Örebro ska bedrivas i en trygg lärandemiljö som stimulerar eleven till att utveckla sina förmågor, uppnå kunskapskraven samt nå sin fulla potential

Örebro kommuns näringslivsarbete ska bidra till långsiktig hållbar utveckling genom stärkt konkurrenskraft och goda förutsättningar för fler företag som skapar arbete till en växande befolkning

Kommunens arbetsmarknadsinsatser ska i högre grad leda till egen försörjning för medborgare som idag står utanför arbetsmarknaden

Inriktningar som omhändertagits 2021 genom nämndens åtaganden:

- Förbättra och utveckla lek- och lärandemiljöer som stödjer inläring och trygghet.
- Örebro kommun ska systematiskt arbeta för god dialog med det lokala och regionala näringslivet i syfte att stärka samarbetet kring hållbar tillväxt och kompetensförsörjningsfrågor.

Nämndens åtagande:

- Riktlinjer för friyta ska färdigställas där ställningstaganden om utemiljöns betydelse för den pedagogiska verksamheten fastslås. Arbetet med att skapa lustfyllda och för barn spännande lekmiljöer i olika delar av Örebro ska fortsätta utifrån givna ekonomiska förutsättningar. Att skapa förutsättningarna för barns lekmiljöer i den fysiska planeringen sker i redan etablerade arbetssätt, men nämnden ska verka för att fokuset på detta under året ökar.
STATUS: Genomförd. Riktlinjerna för friyta antogs av Programnämnd samhällsbyggnad hösten 2021. Kommunikationsplan har tagits fram för att nå ut med information om de olika leklandskapen.
- Förutsättningar för befintliga och tillkommande verksamheter att utvecklas och etableras ska skapas. Detta sker bland annat genom strategisk markförsörjning, aktivt deltagande på den lokala, regionala och nationella arenan samt via systematiska dialoger.
STATUS: Pågående. Ytterligare planuppdrag har påbörjats i bland annat Atle/Attersta. Nationella arenor har till stor del legat nere under pandemin, vissa har skett i digitalt format.
- Samverka med lärosäten för att utveckla utbildningsinnehåll som kan bidra till ett stärkt underlag på arbetsmarknaden utifrån perspektiven attrahera och rekrytera kompetenser.
STATUS: Pågår kontinuerligt.

- Nämnden ska ta initiativ till att utveckla enkla kontaktvägar mellan programområdets verksamheter, näringslivet och kommunens Näringslivskontor.
STATUS: Pågående. Regelbunden avstämning sker mellan exploaterings verksamhetsteam och näringslivskontoret. I forumet Attraktiv stad diskuteras aktuella frågor för att skapa en gemensam attraktiv plats utifrån en helhetssyn. Det har skett ett gemensamt arbete mellan programområdet Samhällsbyggnad och Näringslivsavdelningen där förvaltningarna tillsammans har tagit fram åtgärder för att underlätta pandemins effekter på näringslivet. Det har även tagits fram ett förslag på reviderade kvalitetskrav för uteserveringar, som går på remiss i början av 2022.
- Nämnden bidrar till utvecklingen genom etablerade arbetssätt inom driftsnämnderna, samverkansaktörer är bland annat Vuxam.

4.3 Målområde 3 Ett tryggt och gott liv för alla i Örebro

4.3.1 Beskrivning av bidrag och analys av bidraget till utveckling inom Kommunfullmäktiges målområde 3

Upplevelsen av trygghet ska öka i det offentliga rummet i Örebro. Genom nämndövergripande samverkan inom programområdet, och tillsammans med andra parter som t ex Partnerskapet, Brottsförebyggande rådet och med kriminologiavdelningen på Örebro universitet utvecklas programområdets trygghetsskapande arbetssätt. Samarbetet kan vidareutvecklas, med ännu bredare deltagande – både inom programområdet och utanför. I årets planprogramarbete skapas förutsättningar för tryggare miljöer genom att identifiera brister och planlägga för miljöer som främjar integration, kopplar samman stadsdelar, skapar mötesplatser och tryggare rörelsestråk. Barnens trygghet, tillgänglighet och säkerhet i livsmiljöer är en prioriterad fråga för programnämnd Samhällsbyggnad. Det pågår arbete med trafiksäkerhetsåtgärder för barn baserat på skolvägsanalyser.

Som en del av det förebyggande arbetet i Örebro kommun ingår att arbeta med att skapa trygga och säkra miljöer. En del av detta sker genom att kulturmiljöerna och kulturvärdena tas tillvara och utgör en självklar, synlig och uppmärksam del av Örebro kommun. Under året har förvaltningen prioriterat att i olika sammanhang och nätverk påtala behovet av ökade insatser för att komma tillrätta med kriminalitet och droghantering som påverkar livsmiljön för boende i flera av våra stadsdelar. Det gäller inte minst barn och unga som inte ska behöva präglas av den otrygghet och begränsning i livsutrymme som det innebär. En nyckelfaktor är att kunna tillföra de friskfaktorer som skola och fritidsaktiviteter skapar. Samverkan inom Partnerskap Örebro och andra nätverk är viktiga pusselbitar i det arbetet. Nämnden har beviljats medel i syfte att delta i ett utvecklingsarbete för att använda dans som metod för att främja psykisk hälsa hos barn och unga.

Utformning och gestaltning av miljöer kan medföra ett positivt rörelsemönster över dygnets alla timmar. Ett positivt rörelsemönster där människor möts i olika vardagliga ärenden kan förstärka upplevelsen av trygghet. I varje detaljplan där allmän plats ingår medverkar kompetens om platsens utformning. Detta säkerställer genomförbarheten i detaljplanerna, men skapar också förutsättning för ökad trygghet och samspel mellan hus och allmän plats i den bebyggda miljön. Detaljplan för fastigheten Hållstugan har antagits och möjliggör ett större antal centralt belägna bostäder, verksamheter samt kontor som tillsammans kan bidra till att skapa liv och rörelse i kvarteret.

Lov Örebros områdesnära och kostnadsfria aktiviteter kräver ingen anmälan och är enkla för barn utan närvarande vårdnadshavare att delta på. Lov Örebros aktiviteter bidrar till att medborgare rör sig mer i bostadsområden vilket i sin tur bidrar till en ökad känsla av trygghet. Sommaraktiviteter 2021 har erbjudit örebroarna möjligheten att delta i hälsofrämjande, stimulerande och meningsfulla aktiviteter och upplevelser under sommaren. Fokus har varit att erbjuda en trygg plats och känslan av minskad social isolering genom bland annat uppsökande minievent i samverkan med civila samhället, exempelvis riktat till seniorer.

Programrådets förvaltningar rör sig mot att realisera digitaliseringsstrategin för programområde Samhällsbyggnad. Digitaliseringsstrategins syfte är att bidra till utvecklingen av Örebro som en smart stad, vilket främjar trygga och goda livsmiljöer. Fokus ligger inom områdena att digitalisera tjänster mot olika medborgare och organisationer samt arbetet med att skapa en digital tvilling av Örebro. Digital tvilling skapar t ex förutsättningar för digitala medborgardialoger.

4.3.2 Beskrivning av bidrag till Kommunfullmäktiges mål och inriktningar

KOMMUNFULLMÄKTIGEMÅL

Kvaliteten inom vård och omsorg ska vara hög. För att nå dit är målet att bemanningen på vård- och omsorgsboenden ska öka och antal personal som en hemtjänsttagare möter ska minska

Samverkan mellan verksamheter och aktörer i arbetet med stöd, vård och service utgår ifrån individens behov och förutsättningar genom hela vårdkedjan

Välfärdens alla verksamheter jobbar med främjande och rehabiliterande insatser, samt förebyggande arbete

Örebro kommun har ett strukturerat arbete för förbättrad psykisk hälsa i de verksamheter som möter människor i behov av stöd

Örebro ska vara narkotikafritt och konsumtionen av andra beroendeframkallande medel ska minska

Målen bedöms inte som relevanta för nämnden då de inte ligger inom ramen för Programnämnd samhällsbyggnads uppdrag.

KOMMUNFULLMÄKTIGEMÅL

Hela Örebro ska upplevas tryggare och ingen människa ska begränsas i sitt liv på grund av otrygga miljöer

Alla barn har rätt till bra boendemiljöer och att inte leva i ekonomisk utsatthet

Örebro kommun har en nollvision mot hemlöshet

Inriktningar som omhändertagits 2021 genom nämndens åtaganden:

- Arbetet för att motverka och bryta människors ofrivilliga ensamhet ska stärkas.
- Samverkan inom kommunen och med andra aktörer i det trygghetsskapande och socialt förebyggande arbetet ska stärkas i hela Örebro kommun.
- I arbetet med att få fram fler bostäder i Örebro behöver bostäder för äldre, människor i ekonomisk utsatthet och på bostäder med fokus på fysisk tillgänglighet beaktas.

Nämndens åtagande:

- Barns trygghet, tillgänglighet och säkerhet i livsmiljöer ska prioriteras och möjliggöras. Genom investeringar satsas det på trafiksäkerhetshöjande åtgärder som genomförs kontinuerligt utifrån skolvägsanalyser och åtgärdsplaner för gång och cykel. Detta medför att det är möjligt att åtgärda inkomna synpunkter från medborgare om gång- och cykeltrafik.

STATUS: Pågående. Trafiksäkerhetshöjande åtgärder ska genomföras vid cirkulationsplats på Hjalmarvägen. Huvudcykelstråket mellan Nobeltunneln och Ekersplan färdigställt under 2021 med bland annat hastighetssäkrade passager för gående och cyklande. Under 2020–2021 har det inte funnits några medel till tillgänglighet och en mycket begränsad budget för trafiksäkerhet, vilket uppmärksammas av allmänheten. Under året har det skett ett samarbete med skolor genom informationskampanjer kring trafiksäkerhet.

- Upplevelsen av trygghet ska öka i det offentliga rummet i Örebro. Genom nämndövergripande samverkan inom, och utanför, programområde Samhällsbyggnad ska upplevelsen av trygghet öka. Detta kan bland annat innebära ökade dialoger med civilsamhället, insatser för ökad belysning i enlighet med investeringsprogram och insatser med utgångspunkt i fysisk planering. Planerandet och genomförandet bör utgå från denna samverkan med civilsamhället och andra samhällsaktörer i fråga om långsiktig planering samt direkta åtgärder i den fysiska miljön.
STATUS: Pågående. Kompetensutveckling om trygghet och brottsförebyggande arbete pågår, samt utökat samarbetet med Säkerhetsavdelningen och EST. Två praktikanter från Örebro universitets kriminologiprogram har varit på förvaltningen under hösten. Konsult har genomfört analys gällande trygghet och säkerhet på Järntorget, resultatet kommer omhändertas i det vidare arbetet. Trygghetsarbetet kring offentliga toaletter har lyfts till ett bredare politiskt plan som har lett till ett samarbete mellan BRÅ, Social välfärd, Tekniska nämnden och andra aktörer.
- Digitaliseringsstrategin för programområde Samhällsbyggnad ska förverkligas i syfte att bidra till utvecklingen av Örebro som en smart stad vilket främjar trygga och goda livsmiljöer.
STATUS: Pågår kontinuerligt, ett digitaliseringsforum har bildats i syfte att verka för holistisk digitalisering av och mellan översiktsplan, detaljplanering och Bygglöv.
- Barn och unga ska ha tillgång till attraktiva lekmiljöer, mötesplatser och aktivitetsytor. God tillgång till gröna miljöer bidrar till en ökad livskvalitet och folkhälsa, minskade ojämlika uppväxtvillkor och främjar en meningsfull fritid.
STATUS: Pågående. En kommunikationsplan har tagits fram för att nå ut med information om de olika leklandskapen. Erfarenheter från VOX-parken och Varbergaskogen har tagits omhand och utvärderingsarbetet fortsätter 2022. Satsning på barn och unga ska fortsätta i utformningen av lekmiljöer där barn och ungdomar inkluderas i processen. En utredning av plaskdammar/vattenlek har påbörjats.
- Under mandatperioden ska det, genom planläggning, möjliggöras för 4000 nya bostäder. Tillgång till bostäder inom och utanför Örebro tätort ska finnas, med förutsättningar för att kunna leva och bo under livets alla skeden. Arbetet ska ske utifrån de ställningstaganden som finns i översiktsplanen
STATUS: Pågående. Det eftersträvas en blandning av upplåtelseform samt bostadsform i kommunens större markanvisningsområden. Prognosen är att 4000 bostäder ska finnas planlagda redan vid halvårsskiftet 2022.
- En planberedskap för tillkommande boenden för äldre och trygghetsbostäder ska finnas.
STATUS: Pågående. Genom bland annat arbetet med ”Bostäder för fler” arbetar nämnden för att skapa förutsättningar för nuvarande och kommande örebroare att få bostäder utifrån förutsättningar och behov under livets alla skeden och för att motverka ojämlika livsvillkor. Planeringsavdelningen har löpande avstämningar med Lokalförsörjning för att möta behovet och flera planärenden pågår för detta ändamål. Dialogen kan fördjupas för att hitta strategier för särskild planering utifrån lokaliseringsförutsättningar för grupp- och trygghetsbostäder.

4.4 Målområde 4 Örebro skapar livsmiljöer för god livskvalitet

4.4.1 Beskrivning av bidrag och analys av bidraget till utveckling inom Kommunfullmäktiges målområde 4

Örebro kommun har under de senaste åren växt kraftigt, och fortsätter att växa även om takten avtagit i samband med pandemin. För att möjliggöra tillväxten krävs det en god planberedskap med utveckling av nya och befintliga stadsdelar. Nämnden arbetar för att säkra förutsättningar för att leva, bo, verka i och uppleva Örebro kommun, med utgångspunkt i framtagna styrdokument. Det ska finnas tillgång till bostäder inom och utanför Örebro tätort, med förutsättningar för att kunna leva och bo under livets alla skeden, där samarbete och planering krävs mellan detaljplan och översiktlig planering. Arbete pågår med detaljplaner som kan möjliggöra ett stort antal bostäder och verksamheter (bland annat Almby 12:43, Bettorp och Mälaren.) Uppdragen är i olika skeden, men då merparten av dessa omfattar större ytor och även har stora krav på utredningar för att till exempel klargöra föreningssituationer, arkeologi och kulturmiljö, tar de längre tid vad som är önskvärt. Det innebär att antalet bostäder som kan byggas utifrån laga kraftvunna detaljplaner kommer att bli något lägre än årets målvärde. För kommande år och för mandatperioden som helhet ser prognosen dock mycket god ut när det gäller antal bostäder som kan byggas utifrån laga kraftvunna detaljplaner.

Genom bland annat Lov Örebros aktiviteter och Sommaraktiviteter har Örebroarna fått möjlighet att upptäcka nya platser och aktiviteter under sommaren. Satsningen uppmuntrade även till att nyttja friluftslivet på hemmaplan. Trainstation i Vivalla ordnade en mobil verksamhet utrustad med digitala redskap som laserskrivare och möjlighet att göra egna musikvideos och besökte hela Örebro, även landsbygdsdelarna. Genom att samla olika kulturverksamheter i Kulturkvarteret suddas gränserna ut och samarbete och nya möten uppmuntras. Utbyggnaden av mötesplatser måste dock fortsätta. Mötesplatser ska baseras på allas möjlighet att delta, oavsett var man bor i kommunen.

Kommunens arbete för hållbart resande skapar förutsättningar för mer jämlika livsvillkor och möjliggör för invånarna att göra mer hållbara val i vardagen. Arbetet med utbyggnad av huvudcykelstråk har fortsatt, stråket Västerplan till Nobeltunneln färdigställdes under 2021. Arbetet med BRT pågår och följer tidplan. Pilotprojekt pendlarparkering pågår för att möta den ökande attraktiviteten på kollektivtrafiken.

Ett flertal tomter för småhus och flerbostadshus har sålts hittills under året, men efterfrågan på småhustomter är fortfarande större än utbudet. Småhusmarknaden i Örebro kommun är relativt stängd, vilket i kombination med få nya småhustomter gör att pendling framför flytt till kommunen blir ett alternativ. I det längre perspektivet riskeras näringslivets utveckling och möjlighet till nya företagsetableringar, såväl som kommunens skatteintäkter. Utveckling av nya metoder för att åstadkomma varierade typer av småhusbebyggelse pågår. En del i arbetet med att skapa god livskvalitet var pilotprojektet ”Bostäder för fler”. Projektet handlade om att bygga nya hyreslägenheter med avsevärt lägre hyror än normal nyproduktion och därigenom skapa mer blandade områden. ÖBO och Botrygg samarbetade om förmedling av bostäderna inom projektet och lägenheter började hyras ut vid årsskiftet 2020/2021 med sista inflyttning under september 2021.

Prognos för indikatorer

Indikatorer inom målområde 4	Utfall 2019	Utfall 2020	Utfall 2021
Har aktualiseringsprövning av översiktsplanen gjorts under innevarande mandatperiod?	Nej	Nej	Nej

4.4.2 Beskrivning av bidrag till Kommunfullmäktiges mål och inriktningar**KOMMUNFULLMÄKTIGEMÅL**

Örebro kommuns boende- och livsmiljöer ska vara hälsosamma, trygga, säkra och skapa förutsättningar för jämlika uppväxtvillkor samt möjliggöra för kommunens invånare att leva ett gott liv oavsett var man bor

Örebro ska vara en sammanhållen stad med stadsdelar som kompletterar varandra och där vi aktivt arbetar för att minska barriärer

I ett växande Örebro motsvarar bostadsbyggandet, verksamheter och samhällsfastigheter befolkningsökningen och näringslivets behov

Örebro kommun upplevs som en attraktiv plats som lockar allt fler med efterfrågad kompetens

Fortsätta utveckla och genomföra insatser för att underlätta för ett hållbart resande med klimatsmarta, utrymmessnåla och kapacitetsstarka trafikslag

Örebro kommun ska präglas av platser som främjar skapande, rörelse, god folkhälsa och som stimulerar möten mellan människor

Inriktningar som omhändertagits 2021 genom nämndens åtaganden:

- Vidareutveckla metoder och arbetssätt för jämlika livsmiljöer i Örebro kommun.
- Skapa förutsättningar för prismässigt efterfrågade bostäder i hela kommunen.
- Skapa förutsättningar för byggnation av fler småhus.
- Skapa förutsättningar för en ändamålsenlig förmedling av olika former av hyresbostäder för att säkerställa medborgarnas möjlighet till en fungerande livssituation.
- Vidareutveckla det serviceinriktade förhållningssättet med effektiva processer gentemot näringslivet.
- Utveckla den gemensamma bilden av platsen Örebro och vad som är Örebros framgångsfaktorer.
- Utveckla Örebros position som logistiknav.
- Fortsätta genomförandet av Bus Rapid Transit (BRT) tillsammans med Region Örebro län.

Nämndens åtagande:

- Förutsättningar för att leva, bo, verka i och uppleva Örebro kommun ska finnas, med utgångspunkt i framtagna styrdokument.
STATUS: Pågående. Genom att skapa funktionella blandningar i nya och befintliga bostadsområden, säkerställa tillgång och förutsättningar för bostäder i Örebros tätorter och på landsbygden bidrar programområdet till att skillnaderna i livsvillkor och geografiska skillnader minskar. Verksamheterna arbetar

kontinuerligt med detta genom uppföljning och följduppdrag från översiktsplanen.

- Inom ramen för översiktsplanen och strategi för arkitektur och byggande i Örebro kommun ska förutsättningarna öka för småhusbebyggelse i utvecklingsområden på ett lämpligt sätt utifrån god fysisk planering. Nya metoder för att åstadkomma olika och varierade typer av småhusbebyggelse ska utvecklas.
STATUS: Pågående. Ett flertal detaljplaner för småhusbebyggelse är under framtagande. Detaljplanenheten har inlett ett arbete tillsammans med Exploateringsavdelningen för att tänka smart kring småhusbebyggelse. Den geografiska spridningen av planuppdrag är god och omfattar många stadsdelar och flera mindre tätorter, bland annat Bettorp, Södra Bro och Almby.
- En förutredning om möjligheten att skapa en kommunal bostadsförmedling har tagits fram. Nästa steg blir att, utifrån ett mer detaljerat underlag, fatta ett politiskt beslut om det fortsatta arbetet.
STATUS: Kommunal bostadsförmedling är utredd och ej aktuell. Arbetet pågår med att utreda olika plattformslösningar för att samla hyresmarknaden och underlätta för bostadssökande. ÖBO är en viktig del i detta och de håller på att utreda olika alternativ.
- Förutsättningar för befintliga och tillkommande verksamheter att utvecklas och etableras ska skapas. Detta sker bland annat genom strategisk markförsörjning, aktivt deltagande på den lokala, regionala och nationella arenan samt via systematiska dialoger.
STATUS: Pågående. Byggnadsnämnden arbetar fortlöpande med att förutse och skapa förutsättningar för bostadsbyggande, etablering av företag samt utveckling av grönområden och samhällsservice i kommunen. Nämnden, i samråd med Programnämnd samhällsbyggnad, verkar kontinuerligt till en stor planreserv både för bostäder och verksamheter så att befolkningsökningen och näringslivets behov kan tillgodoses.
- Förutsättningar för bostadsbyggande ska motsvara befolkningstillväxtens behov.
STATUS: Pågående. Befolkningstillväxten har fortsatt varit låg under 2021 men effekterna på lång sikt är svåra att förutse. Bedömningen är dock fortfarande att befolkningsökningen kommer återgå till det normala så småningom. De utpekade utmaningarna för Örebro är planering för fler bostäder till överkomliga priser, högt tryck på näringslivetableringar, skapa förutsättningar för välfärdens behov genom förskolor, skolor, vård- och omsorgsboenden med mera.
- Framtidens publika platser ska präglas av mångfald och flexibilitet för att möta en snabbt växande befolkning samt skapa ett ännu attraktivare Örebro.
STATUS: Pågående. Investeringar pågår i platser med god potential till möten mellan människor från olika delar av staden och kommunen. Som exempel har Karlslunds Tegelbad har öppnats under året och utgör en attraktiv mötesplats för flera olika målgrupper.
- Digitaliseringsstrategin för programområde Samhällsbyggnad ska förverkligas i syfte att bidra till utvecklingen av Örebro som en smart stad vilket främjar attraktiva livsmiljöer.
STATUS: Pågår kontinuerligt. Ett digitaliseringsforum har bildats i syfte att

verka för holistisk digitalisering av och mellan ÖP, DP och Bygglov. Digitaliseringsstrategin för programområde Samhällsbyggnad ska fortsätta implementeras och sätta riktningen för Stadsbyggnads digitaliseringsmöjligheter och utveckling.

- Nämnden ska arbeta med att fortsätta marknadsföra Örebro som Sveriges bästa läge för logistik.
STATUS: Pågående. Samverkan sker med Örebro Airport och Örebroporten genom detaljplanearbete för att skapa möjligheter att utveckla logistikverksamhet. Eftersträvar att fortsatt ligga i topp i Sverige som logistiknav.
- Tillgodose behovet av byggklar mark i enlighet med nämndens investerings- och etableringsarbete.
STATUS: Pågående. I ett växande Örebro ska byggandet av bostäder, verksamheter och samhällsfastigheter motsvara befolkningsökningen och näringslivets behov. Det handlar om att analysera kommande behov utifrån att systematiskt följa upp utveckling och trender. På så vis kan nämndens verksamhet säkerställa att det i framtiden finns byggklar mark för rätt behov.
- Förutsättningar för ett hållbart resande ska säkras. För att bidra till klimatsmart, utrymmessnåla och kapacitetsstarka trafikslag ska nämnden arbeta utifrån de ställningstaganden som finns i Örebro kommuns trafikprogram.
STATUS: Pågående. Arbetet med utbyggnad av huvudcykelstråk har fortsatt, stråket Västerplan till Nobeltunneln färdigställdes under 2021. Arbetet med BRT pågår. Pilotprojekt pendlarparkering pågår för att möta den ökande attraktiviteten för kollektivtrafik.
- Arbetet med järnväg Oslo-Sthlm 2:55 ska fortsätta. Genomförandet av järnväg Oslo-Sthlm 2:55 förväntas medföra snabbare och mer miljövänliga resor till och från Örebro. Det förväntas även leda till en stärkt region utifrån ett arbetsmarknads- och boendeperspektiv.
STATUS: Pågående. En gemensam budskapsplattform arbetas fram tillsammans med E18-gruppen.
- Under året fortsätta leda uppdraget genomförande av BRT tillsammans med Region Örebro län. Arbetet med anknytande projekt, ex. stadsplanering, ska synkas med projektets genomförande. Aktivt arbeta med kommunikationsinsatser för att förbereda genomförandet samt införandet av BRT.
STATUS: Pågående. Delsträckorna 1 och 2 (Österplan-Tybble och Fabriksgatan förbi Kulturkvarteret) av etapp 1 blev klara under 2021. Planprogram för Brickebacken är godkänt i PNS. Planprogram för Tybbleängen är under framtagande.
- Mötesplatser ska finnas, och utvecklas runt om i Örebro kommun. Mötes- och samlingsplatser bidrar till att bryta isolering, stärka gemenskap och ökade möjligheter för människor att mötas.
STATUS: Pågående. Genom att samla olika kulturverksamheter i Kulturkvarteret suddas gränserna ut och samarbete och nya möten uppmuntras. Utbyggnaden av mötesplatser måste dock fortsätta. Mötesplatser ska baseras på allas möjlighet att delta, oavsett var man bor i kommunen.

4.5 Målområde 5 Ett klimatpositivt Örebro med friska ekosystem och god biologisk mångfald

4.5.1 Beskrivning av bidrag och analys av bidraget till utveckling inom Kommunfullmäktiges målområde 5

Programområdets verksamheter värnar om en långsiktig och god samhällsutveckling som ska begränsa klimatpåverkan samtidigt som fokus finns på klimatanpassning. Det pågår arbeten för att främja ekosystemtjänster. Det mest centrala för att nå målet är att bevara och skapa tillräckligt stora arealer av olika typer av grönstrukturer (exempelvis ängsmarker, äldre lövskogar) med tillräckligt hög ekologisk kvalitet. Kommunen arbetar med olika typer av restaureringar, kompensationer och kvaliteter för att bibehålla goda gröna strukturer och värden när staden utvecklas. Arbetet med ett förslag till grönytefaktor pågår. Grönytefaktorn är ett verktyg för att säkerställa stadsgröniska och öka stadens ekosystemtjänster i samband med nybyggnation. Grönytefaktorverktyget har under året testats i Tamarinden men behöver fortgå för att kunna fastställas under 2022. Ett förslag till vägledning för hur jordbruksmark ska hanteras i fysisk planering och byggande har under året arbetats fram. Vägledningen planeras bli antagen under våren 2022 efter extern remissrunda och arbetas därefter in i översiktsplanen genom kommande planeringsstrategi. Handlingsplan för grönstrategins genomförande antogs under våren 2021, den är ett viktigt verktyg för att nå målen. Däremot har arbetet med strategin för naturvård och friluftsliv inte kunnat prioriterats under året och därmed saknas långsiktig styrning för arbetet. Kommunen är en stor markägare och det är viktigt att utveckla kommunens markförvaltning så att den effektivare styr mot ökad måluppfyllnad.

Arbete pågår med att genomföra och följa upp åtgärderna i kommunens vattenplan. Under 2021 har arbete med flera åtgärder fortsatt, t.ex. arbetet med vattenskyddsområde för Svartån, framtagande av nya riktlinjer för dagvatten och tillskapande av vandringsvägar i vattendrag som tidigare varit blockerade för fisk och andra vattenlevande arter. Under året har även arbete med en checklista för hur hänsyn ska tas till bland annat vattenkvaliteten i planprocessen påbörjats. Vid årsskiftet 2021/2022 väntas det nya åtgärdsprogrammet från vattenmyndigheterna beslutas och en revidering av vattenplanen kommer därför troligtvis att behöva genomföras under 2022. Produktion och distribution av dricksvatten är en utsatt och prioriterad fråga. För att säkerställa dricksvattenförsörjningen bör ett samordnat kontinuitetsplaneringsarbete prioriteras. Programområdet, genom tekniska förvaltningen, har deltagit i ett projekt tillsammans med övriga kommuner i regionen som resulterade i att en nödvattenstrategi nu är antagen i kommunfullmäktige. Påföljande arbetet med en Nödvattenplan är uppstartat.

Detaljplaneläggning pågår för möjliggörande av Sveriges första permanenta el-väg på E20 mellan Örebro och Hallsberg. Arbetet med el-vägar är en del i målsättningen om ett fossilfritt transportsystem år 2045.

Under sommaren har Fritidsbankens ordinarie verksamhet utökats med en mobil verksamhet som besökt ett flertal platser, både i city, olika stadsdelar samt på landsbygden. Detta har inneburit att fler personer upptäckt möjligheten till utlåning samt att utlåningsgraden av utrustning har ökat markant. Fritidsbanken har en filosofi och en praxis som går ut på att försöka förlänga sportutrustningens livstid. Totalt sett har Fritidsbanken potential att reducera klimatpåverkan med 70% jämfört med om man köper ny sportutrustning för privat ägo.

Utsläppen från kommunens fordonsflotta fortsatte att minska under 2021, så även utsläppen från Tekniska förvaltningens egna verksamhetsfordon. Inom ramen för arbetet har en ny kategori av fordons-sammansättning föreslagits, vilken kommer kunna underlätta uppföljningen av fossilfria fordon och drivmedel framöver.

4.5.2 Beskrivning av bidrag till Kommunfullmäktiges mål och inriktningar

KOMMUNFULLMÄKTIGEMÅL

Örebro kommun ska arbeta för att klimatbelastningen per person i Örebro ska vara på en nivå, som om den tillämpas globalt, inte äventyrar jordens klimat

Örebro kommun ska fortsätta öka tillförseln av ny förnybar energi, utveckla energieffektiviseringsåtgärder samt öka andelen förnybar energi som används, med syfte att minska såväl kostnad som klimatpåverkan

Örebro kommuns vattenförekomster ska uppnå god status och dricksvattenresurserna ska vara långsiktigt tryggade

Örebro kommun ska binda samman kommunens grönstruktur samt värna om och bidra till ökning av biologisk mångfald och ekosystemtjänster

Avfallet i Örebro kommun ska minska till mängd och farlighet samtidigt som återvinningen ska öka

Örebro kommun ska arbeta för att ha miljömässig och organisatorisk motståndskraft för extrema väderhändelser och ett förändrat klimat

Inriktningar som omhändertagits 2021 genom nämndens åtaganden:

- Jämfört med år 2000 ska klimatbelastningen minska med 40 procent per invånare för det geografiska området Örebro kommun, samt minska med 80 procent per invånare för Örebro kommunkoncern.
- Arbeta med att brett implementera programmet för hållbar utveckling, klimatanpassningsplanen och avfallsplanen.
- Utveckla kommunens arbete med att uppmuntra och möjliggöra för en hållbar livsstil hos kommuninvånarna.
- Arbeta för ökad hänsyn till ekosystemtjänster inom det kommunala uppdraget.
- Fortsätta arbetet med att långsiktigt trygga vattenförsörjningen. Bland annat genom Vätternvatten AB:s verksamhet, genom att påbörja byggnation av en ny vattenreservoar, samt genom att säkra vattenledningssystemet nu och i framtiden.
- Arbeta för ökad hänsyn till ekosystemtjänster inom det kommunala uppdraget.
- Arbeta för biologisk mångfald genom att ta fram en strategi för naturvård och friluftsliv och skapa en handlingsplan för att implementera kommunens grönstrategi.
- Stärka samverkan och öka förståelsen kring arbetet med en hållbar livsmedelsförsörjning i Örebro, samt utreda värdet av jordbruksmark ur ett livsmedelsförsörjningsperspektiv för bedömning av framtida byggnation på jordbruksmark.
- Fortsätta arbetet med att förbättra utsorteringen av avfall.
- Utveckla samverkan mellan näringsliv, civilsamhälle, offentlig sektor och akademien för att utbyta kunskap och gemensamt agera för att möta klimatutmaningen.

Nämndens åtagande:

- Relevanta och effektiva innovationer i markanvisningar kopplat till Smart stad och energieffektivitet ska fortsätta. Detta bidrar till ökade förutsättningar för att möjliggöra för en hållbar livsstil hos kommuninvånarna. Koppling till kommande och befintliga styrdokument exempelvis trafikprogrammet och översiktsplanen.
STATUS: Pågående. En del i det som nämnden fortsätter arbeta med är digitalisering, vilket oftast benämns som ”smart stad” och ”Internet of things” (IoT).
- För programområdet sker arbetet med att implementera Program för hållbar utveckling, bland annat genomförs en kartläggning av åtaganden rörande fysisk planering. En samordning av åtaganden inom programområdet kommer att ske under 2021.
STATUS: Pågående. Program för hållbar utveckling, PHU, ska ännu tydligare genomsyra nämndens arbete. En styrka i nämndens verksamhet är att systematiskt läsa ut, tolka och utföra uppdrag mot de politiska målen och inriktningarna som pekats ut i linje med PHU.
- Vattenplanens åtgärder ska genomföras. Vattenplanen syftar till att säkra en god status för Örebro kommuns vattenförekomster och att långsiktigt trygga dricksvattenresurserna.
STATUS: Pågående. Under 2021 har arbete med flera åtgärder fortsatt, t.ex. arbetet med vattenskyddsområde för Svartån, framtagande av nya riktlinjer för dagvatten och tillskapande av vandringsvägar i vattendrag som tidigare varit blockerade för fisk och andra vattenlevande arter. Vid årsskiftet 2021/2022 väntas det nya åtgärdsprogrammet från vattenmyndigheterna beslutas och en revidering av vattenplanen kommer därför troligtvis att behöva genomföras under 2022.
- Vattenskyddsområde för Svartån ska inrättas. Detta bidrar till långsiktigt tryggad dricksvattenförsörjning för Örebro kommun.
STATUS: Pågår.
- Biologisk mångfald ska stärkas genom framtagandet av en strategi för naturvård och friluftsliv.
STATUS: Ej påbörjat. Arbetet med strategin för naturvård och friluftsliv har under året inte kunnat prioriterats.
- Biologisk mångfald ska stärkas genom framtagandet av en handlingsplan för att implementera kommunens grönstrategi.
STATUS: Genomfört. Handlingsplan för genomförandet av Örebro kommuns grönstrategi antogs under våren 2021.
- Vägledningen av hantering av jordbruksmark i fysisk planering ska färdigställas och implementeras i ordinarie verksamhet. En plan för fortsatta strategiska åtgärder för att stärka ställningstaganden om jordbruksmark i fysisk planering ska tas fram.
STATUS: Pågående. Vägledningen har varit på extern remissrunda och planeras bli färdig under våren 2022 och arbetas därefter in i översiktsplanen genom kommande planeringsstrategi.

- Nämnden bidrar till utveckling mot målet av avfallsmängden och dess farlighet ska minska genom redan etablerade arbetssätt, bland annat genom etablerat samarbete mellan Tekniska nämnden, Programnämnd Samhällsbyggnad egen verksamhet, Byggnadsnämnden, Miljönämnden och Kommunstyrelsen.
STATUS: Pågående. Flera insatser pågår inom avfallsområdet, bland annat har avtal för mekanisk sortering av restavfall tecknats under våren och Örebro kommun har gått med i Minimeringsmästarna. Att öka andelen rätt sorterat restavfall och minska mängden mat- och restavfall per invånare är en fortsatt utmaning. När avtalet för mekanisk sortering av restavfall träder i kraft 1 januari 2022 kommer troligtvis utfallet på indikatorn att påverkas märkbart.
- Förutsättningar för genomförande av åtgärderna i Klimatanpassningsplanen, vad gäller exempelvis upphandling, ska finnas.
STATUS: Pågående. Flertalet investeringar genomförs för att säkra biologisk mångfald genom att exempelvis restaurera artrika ängs- och betesmarker. Det pågår arbeten för att främja ekosystemtjänster. I Miljönämndens tillsynsarbete lyfts dagvattenfrågorna mer frekvent för att säkerställa att verksamheter kan hantera skyfall på ett sätt som inte påverkar miljön negativt. En enklare aktivitetsplan har tagits fram baserat på uppdrag i Klimatanpassningsplanen gällande skyfall och översvämningar. Aktivitetsplanen är framtagen utifrån en översyn av nuläget, en konsekvensanalys och framtagande av toleransnivåer.
- Genom samarbetsgruppen "Ett Sammankopplat Örebro" jobbar akademien, näringslivet och programnämnden tillsammans för att bidra till en mer hållbar kommun. Under 2021 jobbar vi med att bygga upp den organisatoriska förmågan för att tackla komplexa utmaningar som klimatförändringarna med hjälp av datadrivna processer, IoT, AI och digitala tvillingar.
STATUS: Pågående. Kontinuerligt samarbete med akademien genom deltagande i programråd samt praktikutbyte med Samhällsplanerarprogrammet och Kriminologiprogrammet.

4.6 Målområde 6 Hållbara och resurseffektiva Örebro

För att bidra till målområdet om ett hållbart och resurseffektivt Örebro arbetar nämnden bland annat med att åstadkomma en balans i färdtjänstekonomin. Nämndens verksamhet arbetar kontinuerligt tillsammans med Region Örebro Län (RÖL) i syfte att få kostnadskontroll samt minska kostnaderna för färdtjänsten. Ett arbete pågår i samband med RÖL där nämndens verksamhet samt ekonomer från Örebro kommun träffar representanter från RÖL och diskuterar och analyserar kostnaderna och kostnadsutvecklingen. RÖL har varit behjälpliga vid framtagande av analysmaterial. En extern granskning av färdtjänstverksamheten har genomförts och resultatet har presenterats i slutet av 2020. Nästa steg är att arbeta vidare med de förslag som kom från granskningen. Utfallet för 2021 innebär en kostnadsminskning jämfört mot föregående år även om årets resultat ändå innebär en stor negativ avvikelse jämfört mot budget, vilket beskrivs mer i kapitel 5.

I dagsläget tar det för lång tid från positivt planbesked till antagande av detaljplan. Som ett led i att förbättra detta har ramavtal för plankonsulter upphandlats, vilket ger både större kapacitet att bedriva detaljplanearbete och möjlighet att göra inköp inom upphandlade avtal.

Ett annat arbete som pågår för att säkra en hållbart och resurseffektivt Örebro är de insatser som görs för att förbättra och säkra upp så att investeringsprocessen blir mer effektiv och med ökad genomförbarhet med en tydligare koppling till målområden i ÖSB. Ett stort utvecklingsarbete pågår under året kopplat till att tydliggöra och strukturera upp processen. Det har hittills lett till ökad kunskap, kontroll, styrning och uppföljning inom processen. Även fortsättningsvis kommer det krävas ett kontinuerligt utvecklingsarbete för att bland annat hålla investeringsnivåerna på den nivå som motsvarar de ekonomiska förutsättningarna som råder samt öka genomförandegraden, vilket är beroende av ett samarbete mellan främst Tekniska förvaltningen och programnämnd samhällsbyggnads egen verksamhet.

Lokaler är en stor del av kommunens resurser och för att stärka resurseffektiviteten ses möjligheten till samnyttjande av lokaler löpande över vid planering av nya lokaler. Nämndens verksamhet i samarbetar med lokalförsörjningsenheten och andra programområden för att hitta förutsättningar för samutnyttjande.

Programområdet har tagit ansvar som arbetsgivare under coronapandemin och gjort flera insatser ur ett arbetsmiljöperspektiv. En stor del av medarbetarna har arbetsuppgifter som möjliggör arbete hemifrån. Förvaltningarna har möjliggjort för medarbetare att ha arbetsutrustning såsom stor skärm, tangentbord och datormus för att skapa bättre förutsättningar för arbete hemifrån. Förvaltningarna har även arbetat med olika former av regelbundna avstämningar och träffar utifrån nationella rekommendationer för att säkra upp den psykosociala arbetsmiljön. De medarbetare som inte har möjlighet att arbeta hemifrån prioriteras utifrån de möjligheter som finns att tillgå, t ex har personalen på biblioteken fått plexiglas uppsatta vid sina diskar.

Det finns stora möjligheter att utveckla nämndövergripande samarbeten för att nå högsta möjliga resursnytta. Arbetet kring pandemins gemensamma frågor har skapat nya och effektiva samarbetsformer. Genom att samverka med andra, innanför och utanför kommunens organisation, och genom att utveckla ett strukturerat, långsiktigt sätt att arbeta har programområdet bidragit till en utveckling i sitt bidrag till att Örebro kommun har en långsiktigt hållbar ekonomi.

Aktivt arbete pågår för att se till så att Citypassagen är en fortsatt god arbetsplats i aktivitetsbaserad miljö. Detta blir på nytt aktuellt i processen med att hitta arbetssätt efter pandemin.

4.6.2 Beskrivning av bidrag till Kommunfullmäktiges mål och inriktningar

KOMMUNFULLMÄKTIGEMÅL

Nämnder och styrelser i kommunen ska säkerställa hög budgetföljsamhet

Örebro kommun ska ha en långsiktig och hållbar ekonomi, där varje nämnd och dess verksamheter bidrar till en god ekonomisk hushållning av kommunens resurser

Örebro kommun ska arbeta nämndövergripande för att nå högsta möjliga resursnytta

Vid fördelningen av de ekonomiska medlen i kommunkoncernens olika verksamheter ska jämställdhet beaktas

Som attraktiv arbetsgivare ska Örebro kommun rekrytera, utveckla och behålla kompetenta och engagerade medarbetare för att utveckla kommunens verksamheter

Inriktningar som omhändertagits 2021 genom nämndens åtaganden:

- Genomföra översyn av investeringsprogrammet för att ytterligare minska den framtida kostnadsutvecklingen.
- Utöka dialogen med marknaden inför upphandling för att säkerställa en effektiv upphandlingsprocess samt för att bredda underlaget av marknadsaktörer.
- Förbättra och samordna nyttjandegraden av befintliga och framtida lokaler i Örebro kommun.
- Utveckla principer för ekonomistyrning som skapar incitament för kostnadsmedvetenhet, förnyelse och effektivitet med kommunens medel.
- Arbeta fram inköpsrutiner som bidrar till ett bättre resursutnyttjande.
- Skapa förutsättningar för en transparent resursfördelning som tar hänsyn till demografiska och strukturella behov.
- Som attraktiv arbetsgivare ska Örebro kommun rekrytera, utveckla och behålla kompetenta och engagerade medarbetare för att utveckla kommunens verksamheter.
- Stärka de sociala kraven i samband med upphandling i syfte att i högre grad leda till anställning eller praktik.
- Implementera, förankra och följa upp kommunens nya riktlinjer för personalomställning.

Nämndens åtagande:

- Arbeta med framtagande av gemensamma rutiner för programområdet.
STATUS: Pågående.
- Arbeta med utveckling av arbetet med investeringsprocessen inom programområdet.

STATUS: Pågående. Under året har ett nytt samordnat arbetssätt implementerats inom programområdet och under kommande åren kommer det krävas fortsatt kontinuerligt arbete med att säkerställa efterföljande av det samt att fortsätta utveckla arbetet med investeringsprocessen. En viktig del i detta är samarbete med Tekniska förvaltningen utifrån delad budget i volympotten, men även för att samordna och säkra genomförandekapacitet av planerade investeringar.

- Arbeta med framtagande av underhållsplaner för offentliga miljöer som ett nytt utvecklingsområde.
STATUS: Pågående.
- För att säkra en hållbar ekonomi krävs att kostnaderna för den löpande driften inte överstiger intäkterna eller tilldelad budget. För programområdets räkning innebär det att utvecklingsarbetet runt att bromsa driftkostnadsutvecklingen fortsätter.
STATUS: Pågående.
- Utveckla och ta fram strategiskt arbetssätt för ekonomistyrning i syfte att skapa långsiktighet, struktur och en ekonomi i balans för programområde Samhällsbyggnad.
STATUS: Pausat i och med att arbetet främst haft fokus på ekonomistyrning inom investeringsprocessen kopplat till utvecklingsuppdraget som pågår inom programområdet.
- För att skapa förutsättningar för mer långsiktigt och resurseffektivt arbete inom Programnämnd Samhällsbyggnad ska driftsnämnderna arbeta med effektivare inköpsorganisation och ökad köptrohet.
STATUS: Pågående. Utförda tillsyner har visat låg andel felköp. Inköpsrutin vid avtackningar och uppvaktningar inom förvaltningen finns tillgänglig för alla chefer. Att tydliggöra inköpsrutinerna och säkerställa att de finns tillgängliga är ett löpande arbete.
- Öka samverkan i tidiga skeden inom programområde Samhällsbyggnad för att uppnå effektivare resursutnyttjande och bättre genomförbarhet.
STATUS: Pågår, exempelvis genom utvecklingsarbetet med investeringsprocessen.
- Investeringsprocessen inom programområde Samhällsbyggnad ska tydliggöras och utvecklas, i syfte att uppnå bättre samordning, resursutnyttjande, tydligare prioriteringar, ökat genomförande, vilket ämnar leda till ökad måluppfyllelse.
STATUS: Pågående.
- Nyttjandegraden av befintliga och framtida lokaler i Örebro kommun ska förbättras och samordnas, för programområdet innebär det primärt Citypassagen, Kulturkvarteret och Tekniska nämndens lokaler.
STATUS: Pågående. Flytten av delar av Tekniska förvaltningar skapar bättre förutsättningar för samutnyttjande.
- Programområdet behöver identifiera, synliggöra och presentera effekten av volymförändringar i nämnderna till följd av den växande kommunen som ej har budgetkompenserats för, i syfte att skapa transparens och arbeta för en ekonomi i balans.

STATUS: Pågående. Driftkostnadskonsekvenser finns med i investeringsprogrammet. Ett utvecklingsuppdrag pågår att säkerställa en hög förståelse och medvetenhet om konsekvenser för driftekonomin vid investeringar i allmän platsmark. Uppdraget ska resultera i en beskrivning över vilka funktioner, forum, skeden och underlag som påverkar det ekonomiska utfallet för driftekonomin. .

- Säkerställa att jämställdhetsperspektivet har beaktats vid framtagandet av investeringsprogram för Programnämnd Samhällsbyggnad.
STATUS: Pågående. Perspektivet finns med i investeringsplanemallen. Finns även med som utvecklingsuppdrag i investeringsprocessens utvecklingsplan.
- Inom programområdet ska nämndernas delegerade arbete med systematiskt arbetsmiljöarbete fortsätta. Kommunens kompetensstyrningsmodell innebär årliga utvecklingssamtal och avstämningssamtal där medarbetare och chef diskuterar frågor som bland annat berör arbetsmiljö och behov av kompetensutveckling. Inom ramen för samverkansavtalet genomförs regelbundet APT:n och möten i samverkansgrupp/skyddskommitté.
STATUS: Pågående. Löpande arbete som pågår kontinuerligt inom hela programområdet.
- Samverka med lärosäten för att uppmärksamma studenter på Örebro kommun som arbetsgivare och för att utveckla utbildningsinnehåll som kan bidra till ett stärkt underlag på arbetsmarknaden utifrån perspektiven attrahera och rekrytera kompetenser, kan bidra till att främja kompetensförsörjningen inom regionen Örebro.
STATUS: Pågående.
- Framgent utvärdera Citypassagen och aktivitetsbaserat arbetssätt för att säkerställa ett positivt och produktivt arbetssätt med god arbetsmiljö.
STATUS: Pågående. Arbete med att analysera och planera för arbetssätt post-corona pågår. LFE arbetar för att stärka förvaltningarnas samarbete.

5. Analysunderlag – ekonomi.

Årets resultat – ekonomi

Programnämnd samhällsbyggnads skattefinansierade verksamheter uppvisar för 2021 ett samlat utfall på 723,6 mnkr, vilket innebär en negativ budgetavvikelse på -22,4 mnkr och motsvarar en negativ avvikelse mot årets budget med 3 procent. De främsta negativa avvikelserna redovisas inom Tekniska nämnden (-17,5 mnkr) samt Programnämnd samhällsbyggnads egen verksamhet (-14,5 mnkr), men även Kulturnämnden uppvisar för 2021 en negativ budgetavvikelse (-0,9 mnkr). Övriga tre nämnder redovisar positiva budgetavvikelser.

Vid delår 2 prognostiserades en negativ budgetavvikelse på - 27,8 mnkr, och årets utfall är därmed 5,4 mnkr bättre än senaste prognosen. Det är Byggnadsnämnden, Fritidsnämnden, Miljönämnden samt Programnämnden som redovisar ett utfall som är totalt cirka 12,3 mnkr bättre än prognosen, medan Kulturnämnden och Tekniska nämndens utfall är cirka 7 mnkr sämre än prognosen. Sammantaget beror det förbättrade utfallet jämfört mot prognosen på högre intäkter inom flera nämnder än vad som prognostiserades vid delår 2, där en orsak till detta är att de negativa effekterna hänfödda till coronapandemin inte blev så stora som prognostiserades. Även redovisas inom de flesta nämnder lägre kostnader än vad som prognostiserades för bland annat avsatta medel för utbildningar och resekostnader kopplade till dem då mycket i stället genomförts digitalt eller inte alls. Årets utfall är enbart 0,2 procent högre jämfört mot 2020, men budgetavvikelsen 2020 var + 9,6 mnkr, vilket innebär en markant försämring av resultatet jämfört med 2020. Det positiva resultatet hänfördes då till stor del till lägre kostnader än budgeterat inom de flesta nämnder som en effekt av begränsningar på grund av coronapandemin, men även till lägre kostnader för vinterväghållningen på grund av den milda vintern samt överkompensation för kapitalkostnader kopplat till färdigställda investeringar. Försämringen av 2021 års resultat jämfört mot 2020 utgörs därmed av oförutsedda händelser eller engångsföreteelser, vilket därmed gör det svårt att göra jämförelser mellan 2020 och 2021 års utfall.

De största avvikelserna inom Tekniska nämnden och Programnämnd samhällsbyggnads egen verksamhet hänförs till kostnader till följd av förlikningen i asfaltstvist (totalt 14 mnkr) samt kostnader för kollektivtrafiken och färdtjänsten (16 mnkr), vilka båda är de främsta bidragande faktorerna till Programnämndens negativa budgetavvikelse. Mer utförligt om respektive nämnds utfall redovisas i kapitel 5.1.

Inom Programnämnd samhällsbyggnads taxefinansierade verksamheter redovisar VA-verksamheten ett positivt resultat på 16,4 mnkr och avfallsverksamheten ett negativt resultat på - 6,3 mnkr. Resultatet redovisas mot verksamheternas egna kapital som en skuld till abonnenterna som efter bokslutet uppgår till + 76,4 mnkr för avfall och - 0,6 mnkr för VA.

Sammanfattning ekonomiska utmaningar Programnämnd samhällsbyggnad

Nedan sammanfattas några av de främsta ekonomiska utmaningarna/behoven (utan inbördes ordning) för Programnämnd samhällsbyggnad som identifierats under 2021 och som kommer kvarstå inför 2022.

- Exploateringsverksamheten omfattas främst av två olika delar, det som byggs för att säljas och det som ska vara kvar i kommunens ägo. Kostnader kopplade till det som ska säljas bokas upp och räknas av mot en köpeskilling vid försäljning och de utgifter som finns kopplade till investeringarna aktiveras i kommunens anläggningsregister. Utöver det finns vissa kostnader som inte ses tillhörande försäljning av fastigheter eller investering och för dessa skulle en

avsatt driftsbudget behövas för exploateringsverksamheten. Under kommande år finns därmed ett behov av att undersöka behov av driftsbudget för exploateringsverksamheten. Beloppet kan komma att fluktuera mycket mellan åren, men baserat på genomsnitt 2015 – 2020 skulle en möjlig budget kunna uppgå till mellan 5 - 8 mnkr.

- De förändrade förutsättningarna (lagstiftning avseende redovisning) som påverkat finansieringen för Tekniska förvaltningens projektenhet kan komma att påverka framdriften för programnämndens investeringar, samt generera negativa ekonomiska konsekvenser för Programområdet om det inte sker en lösning på finansieringen.
- Under 2020 genomfördes genomlysning av vinterväghållningen utifrån att verksamheten under flera år redovisat stora negativa avvikelser. Utredningen visar att den ekonomiska ramen behöver stå i rimlig proportion till kommunens ansvar för obligatoriska respektive frivilliga uppgifter och en rimlig budget har bedömts till 30 mnkr jämfört med dagens 20 mnkr. Utöver det föreslås att vid en långvarig vinter, som därmed medför högre kostnader, bör en tydlig prioriteringshierarki finnas att utgå ifrån och om ej möjligt att hantera behoven inom budgeten behövs ett tillskott eller medgivande om överskridande av ramen. Budgetfrågan har behov av att lyftas vidare i kommunens budgetprocess då Tekniska nämnden och Programnämnd samhällsbyggnad inte bedömer det som möjligt att inom befintlig budgetram omfördela 10 mnkr till vinterväghållningen. En ny nivå för grundbudget för vinterväghållningen är nödvändig, men även att tydliggöra en princip bör eventuell budgetuppräknig till följd av tillväxt och utökat ansvarsområde.
- Örebro har senaste åren växt mycket och de investeringar som genomförts till följd av den växande kommunen (främst exploateringsinvesteringar) har genererat ett utökat behov av drift, skötsel och underhåll av den allmänna platsmarken i kommunen, främst avseende gator och parker. Programnämnd samhällsbyggnad har dock inte kompenserats för det utökade drifts- och underhållsåtagande som den växande kommunen medfört utan verksamheterna har behövt hantera detta inom sin befintliga budgetram. Schablonberäknat utifrån utfall på exploateringsinvesteringarna 2016 - 2021 har en ökad driftkostnad på 5,6 mnkr beräknats avseende gator och parker, vilket motsvarar en genomsnittlig ökning med cirka 0,9 mnkr/år i ökad driftkostnad. Behovet har senaste åren lyfts i investeringsprogrammet, men fortsatt inte prioriterats i kommunens budget.
- Avsaknaden av princip för budgetuppräknig inom Programområde samhällsbyggnad innebär att i takt med att kommunen växer ökar programrådets åtagande, men i de flesta fall tillkommer ingen medföljande budgetuppräknig. Detta innebär i princip att programrådet får ett extra effektiviseringskrav i och med att man måste hantera ett utökat åtagande inom befintlig budget. Behov finns av att tydliggöra en princip för budgetuppräknig för främst driftkostnadskonsekvenser till följd av investeringar, men även för andra områden inom programrådet som påverkas av att kommunen växer såsom exempelvis föreningsbidrag.
- Färdtjänsten utgör den främsta negativa avvikelsen inom programområdet. Mycket arbete har genomförts tillsammans med RÖL för att minska kostnaden per resa, samt att beslut tagits av Programnämnden att genomföra åtgärder som omfördelat 9 mnkr till färdtjänstens budget. Dock krävs ett fortsatt arbete med

färdtjänstens ekonomi och när alla nuvarande identifierade kostnadsdämpande åtgärder är genomförda utreda vad en rimlig budget för färdtjänsten borde vara och utifrån det utreda ett eventuellt behov av budgetuppräknings. En beräknad budget för färdtjänstresor (inför 2022) borde utifrån beräkning av genomsnittlig kostnad per resa 2015 – 2019 eller indexuppräknad med 2,5 %/år uppgå till mellan 40 – 44 mnkr. Årets budget uppgår till 29 mnkr och från och med 2022 kommer 4,5 mnkr omfördelas från Flextrafikens budget, vilket innebär att ett beräknat behov av budgettillskott för färdtjänstresor inför 2022 skulle uppgå till mellan 6,5 – 10,5 mnkr. Utöver det tillkommer även behov av att se över budget för administrationskostnader hänförliga till färdtjänstresorna där differensen för 2021 uppgick till -4,6 mnkr, och vilka även de årligen uppräknas med bland annat löneuppräknings.

- Ett stort ekonomiskt behov och utmaning finns inom programområdet för att hantera underhållsbehov, varav mycket är behov i form av eftersatt underhåll. Behov finns inom alla nämnder och avser bland annat fastigheter (bla. i Karlslund och Wadköping), parker, gator, asfalt, motionsspår, belysning, konstverk etc. Omfattningen av behovet inom programområdet är inte helt klarlagt då arbete med underhållsplaner pågår. I många fall handlar det om större åtgärder som därmed blir att klassa som investering(/reinvestering), men för vissa delar kan det handla om driftsåtgärder, exempelvis för konst. I och med de ekonomiska förutsättningar som råder, utifrån investeringsnivåer samt tilldelning av medel för driftkostnadskonsekvenser, ses svårigheter med att hantera dessa behov, där många är att klassa som akuta. Prioriteringar kommer behövas mellan satsningar på nyinvesteringar och underhåll. Viktigt är att under 2022 arbeta med att sammanställa behoven för att kunna tydliggöra nuvarande behov och planera för hantering på lång sikt.
- Pandemin har medfört förändringar i prognosen om befolkningsutvecklingen i Örebro som nu reviderats ned. Konsekvenserna av detta och effekter på lång sikt är fortfarande svårt att förutse och beräkna. Prognosen visar dock en trolig befolkningsökning igen på sikt. Därmed är detta något som programnämnden behöver vara uppmärksam på och följa utvecklingen framåt.

Resultat – skattefinansierade investeringar

Inför och under 2021 har Programnämndens investeringsbudget justerats och reducerats för att anpassas till kommunens finansiella mål om att: *"Kommunens egna investeringar i skattefinansierad verksamhet ska ha en självfinansieringsgrad på minst 70 procent"*.

Detta har inneburit att Programnämndens investeringsbudget har behövt anpassa sig efter en total budgetnivå för Örebro kommun som inför ÖSB uppgick till 450 mnkr, men på grund av ändrad skatteprognos kunde investeringsnivån utökas under året och uppgår därmed för 2021 till 540 mnkr. Nivån på investeringsbudgeten har även behövt anpassats för de volympottsfinansierade investeringarna inom trafik- och miljöinvesteringar samt gata- och parkinvesteringar, och har justerats för att motsvara det utrymme som avsatts i den så kallade "volympotten" för ökade kapitalkostnader, vilken enligt beslut i ÖSB 2021 uppgick till 6 mnkr. Även exploateringsinvesteringarna har en sk. volympott att förhålla sig till som enligt beslut i ÖSB 2021 uppgick till 5 mnkr.

Det beslutade budgetanslaget för Programnämnd samhällsbyggnads skattefinansierade investeringar 2021, inklusive överförda medel från 2020, uppgick vid bokslut 2021 till 546,9 mnkr varav 127,7 mnkr utgörs av överförda medel från 2020. Av den totala investeringsbudgeten för 2021 uppgår exploateringsinvesteringar till 159,3 mnkr, vilket motsvarar cirka 30 %. Under 2021 prognostiserades 429 mnkr att nyttjas vilket motsvarade en prognostiserad förbrukning på 78 procent av total budget. Vid bokslut

2021 har 346,9 mnkr nyttjats, vilket motsvarar en förbrukning av total budget på 63 procent. Den relativt låga förbrukningen hänförs till förseningar inom flera investeringsobjekt/projekt och beror bland annat på resursbrist både internt och externt, långa leverans- och upphandlingstider, den globala osäkerheten under året på grund av coronapandemin, att projekt ska synkas med exploatering och genomförande av detaljplaner, inväntan av markanvisning, inväntan på myndighetsbeslut samt att objekt/projekt påbörjats men där inga kostnader bokförts ännu.

Av kvarvarande medel på 200 mnkr kommer 137,5 mnkr begäras överförda till 2022 då de avser pågående projekt. Beslut om överförda medel tas av Kommunfullmäktige i samband med beslut om kommunens årsberättelse i april. Det finansiella målet är beräknat exklusive överförda medel.

Även om förbrukningen på 63 procent får betraktas som låg är det den högsta förbrukningen sedan 2016. Dock så är budgeten för skattefinansierade investeringar lägre än den varit sedan 2016, trots att den numera även inkluderar exploateringsinvesteringar. Att uppnå en förbrukning på 100 % är troligtvis inte möjligt då det i stort sett alltid kommer uppkomma oväntade saker som leder till förseningar i projekt, men att öka genomförandegraden av investeringsbudgeten bör nämnden fortsätta jobba med.

År	Utfall (tkr)	Budget (tkr)	Förbrukning	Kommentar
2016	182 647	519 081	35%	(OBS! Budget är exkl. exploatering med ett utfall på 76 mnkr)
2017	282 631	647 989	44%	(OBS! Budget är exkl. exploatering med ett utfall på 108 mnkr)
2018	227 837	743 927	31%	(OBS! Budget är exkl. exploatering med ett utfall på 108 mnkr)
2019	403 851	1 050 691	38%	(Budget inkl. exploateringsbudget 122,4 mnkr)
2020	274 946	573 563	48%	(Budget inkl. exploateringsbudget 152 mnkr) mnkr)
2021	346 864	546 897	63 %	(Utfalls 2021. Budget inkl. exploateringsbudget 159,3 mnkr)

Kapitalkostnader finansierade inom volympott

Inom programområde Samhällsbyggnad finns investeringsområden där kapitalkostnader (avskrivning och internränta) ska finansieras av avsatt s.k. ”volympott”. För Programnämnd samhällsbyggnads egen verksamhet är det kapitalkostnader för trafik-, kollektivtrafik-, city-, stadsmiljö-, Å-staden-, naturvård- samt kulturmiljöinvesteringar som ska finansieras av volympotten, och inom Tekniska nämnden ska kapitalkostnader inom investeringsområdena gata och park finansieras av samma volympott.

För 2021 har programområde Samhällsbyggnad, enligt beslut i ÖSB, 6 mnkr att nyttja för ökade kapitalkostnader inom ovanstående investeringsområden samt 0,1 mnkr kvar i sin budget från 2020. Under 2021 prognostiserades totalt 129,9 mnkr av de volympottsfinansierade investeringarna att upparbetas, vilket innebar en beräknad ökad driftkostnad i form av ökade kapitalkostnader mellan 6,1 – 7,4 mnkr (helårseffekt) beroende på vilken avskrivningstid som användas vid beräkningen.

Utfallet för de volympottsfinansierade investeringarna inom trafik- och miljö samt park och gata uppgår för 2021 till 59,7 mnkr respektive 27,1 mnkr, totalt därmed 86,1 mnkr. Detta motsvarar en beräknad ökad driftkostnad i form av ökade kapitalkostnader mellan

3,4 - 4,7 mnkr (helårseffekt) beroende på vilken avskrivningstid som användas vid beräkningen.

För de volympottsfinansierade investeringarna finns det dessutom upparbetade investeringskostnader som fortfarande ligger som s.k. pågående arbeten och inte har aktiverats än och därmed inte börjat generera driftkostnader i form av kapitalkostnader. Totalt för programområdet uppgår detta till cirka 157,7 mnkr, inklusive årets utfall av oaktiverade investeringar. Omräknat till beräknad årlig driftkostnad i form av kapitalkostnader genererar de oaktiverade investeringarna inom Programnämnd samhällsbyggnad en ökad årlig driftskostnad på mellan 6,3 – 8,7 mnkr. Dessa investeringar är av stor vikt att ta i beaktande framåt i investeringsplaneringen för att säkerställa att volympotten täcker framtida kapitalkostnader. Utifrån kvarvarande budget på 6,1 mnkr vid bokslut 2021 bedöms volympotten som tillräcklig för att kunna finansiera dessa kapitalkostnader. Det är stor vikt att löpande under året stämma av vad som aktiveras och i vilken mån det ianspråk tar tillgängligt utrymme inom volympotten.

Resultat – taxefinansierade investeringar

Den samlade investeringsbudgeten för taxefinansierade investeringar uppgår till 498,5 mnkr för 2021, varav 47 mnkr avser avfallsinvesteringar och 451,5 mnkr avser VA-investeringar. Under 2021 har totalt 310,1 mnkr nyttjats, vilket motsvarar 62 procent av total budget. Att förbrukningen är relativt låg beror främst på tidsförskjutningar i flera projekt, dels med anledning av försenade upphandlingar, dels på grund av resursbrister både internt och externt vid konsultstöd. Även överklaganden och försenade materielleveranser bidrar till att projekt inte löper på enligt plan.

Effekter av coronapandemin

I nedanstående tabell har de mest betydande ekonomiska effekterna av coronapandemin sammanställts för Programnämnd samhällsbyggnad. Programnämnd samhällsbyggnad har fått både positiva och negativa ekonomiska effekter till följd av coronapandemin och i nedanstående sammanställning uppvisas en positiv nettoeffekt på runt 2,3 mnkr, vilket därmed bidragit till att minska den negativa avvikelser för 2021. Inom de flesta nämnder har fokus dock varit att tydliggöra främst negativa ekonomiska effekterna, varvid nettoeffekten kanske inte ger en helt korrekt bild.

Effekter av coronapandemin	Belopp i mnkr	Kommentar
Lägre parkeringsintäkter	- 2,8 mnkr	Lägre parkeringsintäkter pga att färre parkerat i staden
Högre drifts- och underhållskostnader renhållning av allmänna platser	- 1 mnkr	Utökad behov av renhållning på allmänna platser pga ökat användande av parker och andra utemiljöer som en effekt av Corona
Merkostnader ÅVC		Fler besökare på återvinningscentralerna (ÅVC) har lett till behov av utökad bemanning och merkostnader i form av persona, transporter och tippavgifter.
Reducerad avgift för upplåtelse av offentlig platsmark för uteserveringar	Nettoeffekt 0 inom PN	Minskade intäkter pga nedsättningen med cirka 1,5 mnkr, men vilket har kompenserats från Kommunstyrelsen och därmed ingen nettoeffekt för nämnden.
Uteblivna intäkter Örebrobaden	- 3,2 mnkr	Uteblivna intäkter då baden till följd av restriktioner fått hålla stängt för

		allmänheten under nov 2020 – juli 2021, samt begränsa antal besökare under viss period av 2021. Dock viss lägre nettoeffekt pga. något lägre personalkostnader i form av mindre behov av timanställda.
Uteblivna intäkter för tillfällig lokalupplåtelse idrott	- 0,7	Då tävlingar och cuper behövt ställas in pga restriktioner har intäkter för uthyrning uteblivit
Minskat vikariebehov (KN)	0,5	
Kostnad för väktare på biblioteket	- 0,3	Behov av väktare på Stadsbiblioteket till följd av restriktioner om begränsat antal besökare
Bidrag för trängsel tillsyn	2	Påverkat nämndens ekonomi positivt, trots att det medfört att man inte kunnat genomföra annan planerad tillsyn inom nämnden.
Sjuklönersättning	1	Total ersättning för sjuklöner för programområdet. Ses som en positiv effekt då sjuklönekostnaderna inte bedömts uppgå till mer än ett ”normalår”.
Omställning av fysiska utbildningar med resor och hotellövernattning (totalt inom Programområdet)	2,5	Totalt lyft inom programområdet för minskade kostnader för resor, hotell, kurser och konferenser
Ökad kostnad skötsel i naturreservat	- 0,2 mnkr	Ökade kostnader för skötsel av kultur- och naturreservat till följd av ökat nyttjande under pandemin.
Ökade intäkter tillfälliga lokalupplåtelser	0,2 mnkr	Högre intäkter än budgeterat för uthyrning av raststugor
Lägre kostnader inom kollektivtrafiken för färdtjänsten	4,3 mnkr	Beräknade lägre kostnader för färdtjänsten pga minskat antal resor till följd av coronapandemin. Beräkningen är baserad på antaganden om att 2021 varit ett ”normal år” med normalt antal resor.

Effektivisering

Programnämnd samhällsbyggnad tilldelades enligt ÖSB 2021 ett generellt effektiviseringskrav på 5,6 mnkr, vilket motsvarar cirka 0,8 % av Programnämndens budgetram för 2021 då ÖSB beslutades. Effektiviseringskrav innebär ett samlingsnamn för alla åtgärder som kan vidtas för att minska nämndens nettokostnader (dvs. både åtgärder som ger ökade intäkter eller minskar kostnader), i syfte att nå en ekonomi i balans.

Det generella effektiviseringsuppdraget har fördelats proportionerligt till programrådets driftsnämnder, med undantag för Byggnadsnämnden och Miljönämndens andelar på 44 tkr, respektive 146 tkr, vilka har fördelats jämnt mellan Programnämndens egen verksamhet och övriga driftsnämnder inom programområdet. Beslutet att undanta Byggnadsnämnden och Miljönämnden grundar sig i att deras verksamheter främst är taxefinansierade och enbart har en liten andel skattefinansierad, vilket gör att kostnadsdämpande åtgärder inte ger effekt på budgetramen utan i stället genomförs för att hålla nere taxan. Effektiviseringskravet skulle även bland annat minska

förmågan till utveckling samt effektiviteten i utövande av verksamheten. En minskning av budgetanslag bedöms påverka verksamheten negativt ur ett totalekonomiskt perspektiv, i stället bedöms effektiviseringskravet bättre kunna hanteras inom övriga driftsnämnder. Varje driftsnämnd har i sin verksamhetsplan beslutat om hantering av tilldelat effektiviseringskrav.

Fritidsnämndens föreslagna effektiviseringsåtgärder motsvarande cirka 3,3 mnr, uppdelade på generellt effektiviseringskrav (1,4 mnr), hantering av kommunövergripande kostnader (0,4 mnr) samt nämndens egna prioriteringar (1,6 mnr), har genomförts och gett önskad effekt under 2021, bortsett från 0,3 mnr hänfört till ett avtal som löper ut under 2021. Helårseffekt ges därmed till 2022.

Kulturnämndens föreslagna effektiviseringsåtgärder motsvarande cirka 3,1 mnr, uppdelade på generellt effektiviseringskrav (1,6 mnr), hantering av kommunövergripande kostnader (0,4 mnr) samt nämndens egna prioriteringar (1,1 mnr), har genomförts enligt plan och gett önskad effekt under 2021.

Tekniska nämnden tilldelades enligt programplan 2021 ett generellt effektiviseringskrav motsvarande 1,6 mnr och har hanterats genom en blandning av ambitionsförändring samt effekter av redan fattade beslut. Föreslagna åtgärder har genomförts och i stort sett alla har gett förväntad effekt. Full effekt förväntas dock inte avseende åtgärderna för plaskdammarna som har vissa fasta kostnader som ej kunnat undvikas 2021, samt att det varit svårt att fullt bedöma effekten av förändrade taxor avseende parkeringsavgifter med anledning av intäktsbortfallet som uppkommit under året när färre vistats och parkerat i staden. Därmed bedöms inte årets tilldelade effektiviseringskrav helt hanterat.

Programnämnd samhällsbyggnads egen verksamhet tilldelades inför budget 2021 ett effektiviseringskrav på 1 mnr, vilket motsvarar 0,9 procent av 2021 års tilldelade budgetram. Utöver det hade nämnden kvar 0,5 mnr från 2020 att hantera permanent för 2021 och framåt. Beslutade åtgärder har kunnat realiseras enligt plan och därmed gett önskad effekt för 2021.

Sammanfattat har programområdet hanterat årets tilldelade effektiviseringskrav, bortsett från mindre delar inom Tekniska nämnden samt Fritidsnämnden. Dock redovisar flera nämnder negativ budgetavvikelse inom andra delar av nämndens budget och uppvisar därmed inte en ekonomi i balans. Avvikelsen inom Kulturnämnden beror främst på dubbel hyra för Kulturkvarteret under 2021 och bedöms inte kvarstå under 2022. För Tekniska nämnden och Programnämnd samhällsbyggnad finns dock flera redovisade negativa avvikelser som troligtvis inte kommer kunna hanteras under 2022, såsom kollektivtrafiken, tomträttsavgälderna, skogsverksamheten, vinterväghållningen, projektledningensheten. Nämnderna har inte tilldelats någon utökad budget för dessa behov inför 2022 och kommer därmed under 2022 behöva arbeta med att minska dessa förväntade avvikelser och närma sig en ekonomi i balans.

I kommunstyrelsens delårsrapport 2 uppmanades alla nämnder som prognostiserat negativ budgetavvikelse för året att besluta om åtgärder för att bedriva verksamhet inom beslutad budgetram. Hänsyn skulle dock tas till årets ekonomiska effekter av coronapandemin. Programnämnd samhällsbyggnad prognostiserade vid delår 2 en samlad negativ avvikelse på -27,8 mnr. En stor del av avvikelsen hänfördes till effekter av coronapandemin och därmed har inga åtgärder vidtagits för hantering av dessa. De negativa avvikelserna som prognosticerades utöver effekter av coronapandemin kvarstår dock vid bokslut 2022

Utöver effekter av coronapandemin utgörs de stora negativa avvikelserna för 2021 av:

- Kollektivtrafiken: - 17 mnkr vid bokslut (prognos 2 - 14,7 mnkr)
Ett arbete pågår i samarbete med Region Örebro län kring att minska kostnaderna inom färdtjänsten samt att Programnämnd samhällsbyggnad beslutat om flera åtgärder som frigjort budgetutrymme motsvarande 9 mnkr som omfördelats till färdtjänstens budget, i syfte att minska den negativa avvikelsen. För 2021 syns en tydlig kostnadsminskning för färdtjänsten i och med en lägre kostnad per resa än på 5 år. Till viss del beror årets lägre utfall på ett minskat resande till följd av coronapandemin, men även bortsett från coronaffekt beräknas kostnaden per resa att minska samt även årets redovisade avvikelse, vilket indikerar på att arbetet som genomförts gett önskad effekt. Även om den negativa avvikelsen minskar är dock kollektivtrafiken en av de främsta orsakerna till Programnämnd samhällsbyggnads negativa avvikelse för 2021 och avvikelsen bedöms kvarstå även 2022. Behov finns av utökad budget för färdtjänsten då avsaknad av princip för årlig budgetuppräknings saknas. Behovet avser både kompensation för att landa på en rimlig nivå för vad verksamheten kostar idag, men även att tydliggöra en princip för årlig budgetuppräknings till följd av ökade kostnader på grund av indexökningar, ökat resande etc. framåt. Möjligheten att omprioritera budgetmedel till färdtjänsten inom Programnämnd samhällsbyggnad bedöms inte som möjlig då det skulle ge för stora effekter på nämndens övriga verksamheter och uppdrag då behovet av utökad budget uppgår till mellan 6,5 – 10,5 mnkr.
- Projektenheten (Tekniska nämnden): - 3,4 mnkr vid bokslut (prognos delår 2 - 4,4 mnkr)
Arbete har under året genomförts med att finna en möjlig finansiering för detta och ett förslag har tagits fram. Dock har inget beslut om att tillskjuta medel till Tekniska nämnden för detta i vare sig ÖSB 2022 eller Programnämnd samhällsbyggnads programplan 2022 så därmed kvarstår avvikelsen att hantera för Tekniska nämnden under 2022.
- Vinterväghållningen: - 2,6 mnkr i bokslut (prognos delår 2 – 2,8 mnkr)
Utredningsarbete kring vinterväghållningen har genomförts och visar att den ekonomiska ramen behöver stå i rimlig proportion till kommunens ansvar för obligatoriska respektive frivilligt påtagna uppgifter där en rimlig budget har bedömts till 30 mnkr jämfört med dagens 20 mnkr. Frågan har lyfts vidare i budgetprocessen, men inget beslut finns om utökad budget. Därmed kvarstår osäkerheten inför 2022.

5.1 Enheternas delårsresultat och prognos – skattefinansierad verksamhet

Nämnd / vht	Bokslut	Bokslut	Budget	Förbr %	Avvikelse	Förändr bokslut
<i>Belopp i tkr</i>	2020	2021	2021	2021	bokslut	2020-2021
Byggnadsnämnden	-4129	-3481,43	-5 572	62%	2 091	-16%
Fritidsnämnden	-167 120	-167 125	-169 190	99%	2 064	0%
Kulturnämnden	-194 863	-184 597	-183 708	100%	-889	-5%
Miljönämnden	-17 033	-16 483	-20 565	80%	4 082	-3%
Tekniska nämnden	-204 521	-216 486	-198 951	109%	-17 536	6%
<i>Varav gasverksamhet</i>	<i>1 774</i>	<i>3 419</i>			<i>3 419</i>	<i>93%</i>
Programnämnd samhällsbyggnad	-134 131	-135 423	-123 173	110%	-12 249	1%
<i>Varav egna verksamheter:</i>	<i>-131 289</i>	<i>-133 895</i>	<i>-119 366</i>	<i>112%</i>	<i>-14 529</i>	<i>2%</i>
<i>Varav gemensamt programomr totalt:</i>	<i>-2 843</i>	<i>-1 528</i>	<i>-3 807</i>	<i>40%</i>	<i>2 279</i>	<i>-46%</i>
<i>Programnämnd</i>	<i>-1 135</i>	<i>-1 173</i>	<i>-1 107</i>	<i>106%</i>	<i>-66</i>	<i>3%</i>
<i>Planeringsreserv</i>			<i>-852</i>		<i>852</i>	
<i>Programövergripande*</i>	<i>-1 707</i>	<i>-355</i>	<i>-1 848</i>	<i>19%</i>	<i>1 493</i>	<i>-79%</i>
Nettokostnad	-721 798	-723 595	-701 159	103%	-22 437	0,2%

Programnämnd samhällsbyggnad redovisar för 2021 ett samlat utfall på – 723,6 mnkr, vilket innebär en negativ budgetavvikelse på – 22,4 mnkr och en avvikelse mot budget på - 3 procent.

Negativa avvikelser redovisas inom Kulturnämnden, Tekniska nämnden samt Programnämnd samhällsbyggnads egen verksamhet, medan Byggnadsnämnden, Miljönämnden och Fritidsnämnden redovisar positiva budgetavvikelser.

Byggnadsnämnden

Byggnadsnämnden redovisar för 2021 en positiv budgetavvikelse på +2,1 mnkr, varav de avgiftsfinansierade verksamheterna visar en avvikelse på +1,1 mnkr och de skattefinansierade verksamheterna en avvikelse på +1,0 mnkr. Utfallet är en förbättring jämfört med prognos vid delår 2 då en negativ budgetavvikelse på -0,2 mnkr prognosticerades. Det högre resultatet beror till stor del på att bygglovsverksamheten fått högre intäkter, framför allt för sanktionsavgifter som inte budgeteras. De högre intäkterna beror till stor del på en stark byggmarknad vilket tydliggjorts genom det höga ärendeflödet inom verksamheten under året. För 2021 ses pandemin som en bidragande orsak till det höga ärendeflödet, men detta behöver analyseras vidare framöver för att utröna om antalet medarbetare inom bygglovsverksamheten behöver utökas eller om det höga ärendeflödet mer är av temporär art.

Fritidsnämnden

Fritidsnämnden redovisar för 2021 en positiv budgetavvikelse på + 2,1 mnkr, varav 0,5 mnkr av avvikelsen hänförs till outnyttjad planeringsreserv som ej nyttjats för att täcka upp del av prognostiserat underskott vid delår 2. Övrig positiv avvikelse hänförs främst till lägre personalkostnader samt minskade kostnader för evenemang, kurser, resor och konferenser till följd av pandemin. Intäkterna för Örebrobaden, konstgräs, idrottshallar samt Wadköping blev också högre än vad som prognostiserades vid delår 2. Under året har även lägre föreningsbidrag betalats ut än vad som budgeterats på grund av att föreningar inte sökt bidrag under året.

Nämndens ekonomi har påverkats en hel del av coronapandemin, och då främst avseende intäkter inom Örebrobaden och lokalupplåtelser. Utfallet blev dock bättre än vad som förväntades vid prognos 2, men under hela året har stor osäkerhet funnits kring ekonomin beroende på restriktionerna.

I oktober tilldelades Fritidsnämnden utökat anslag på 1 mnkr av de totalt 7 mnkr som Programnämnd samhällsbyggnad tilldelades med anledning av väsentligt högre skatteintäkter. Medlen föreslogs gå till underhållsåtgärder vid badplatser och fritids- och idrottsanläggningar som annars skulle behöva prioriteras i driftbudgeten 2022 och framåt för att upprätthålla säkerheten och användbarheten av kommunens anläggningar.

Hela beloppet har nyttjats och åtgärder har genomförts enligt nedan:

- 400 tkr, tömning, grävning och utformning i Alnängsbadet (ska göras vart 3:e år)
- 60 tkr, grävning och ny sand Beachvolleybollplanen i Hampetorp
- 484 tkr åtgärder Ridhuset i Karlslund i form av sanering, tvätt, målning och diverse åtgärder som blivit eftersatta på byggnaden under åren.
- Resterande summa har använts till påfyllnad av sand på flera av kommunens badplatser inför säsongen samt inköp av nya målstolpar och nät till fotbollsmål som behövt bytas ut.

Kulturnämnden

Kulturnämnden redovisar för 2021 en negativ budgetavvikelse på – 0,9 mnkr. Främsta orsaken till avvikelsen hänförs till Bibliotek och Kulturskola som uppvisar en negativ budgetavvikelse på – 3,3 mnkr vilket beror på högre kostnader än budgeterat för hyra avseende Bibliotek och Kulturskolan i och med flytten till Kulturkvarteret då man under en period betalat dubbla hyror. Att nämndens totala avvikelse inte blev så stor beror på att övriga verksamheter haft lägre kostnader än budgeterat på grund av Coronapandemin. Flera verksamheter har inte kunnat bedriva sina verksamheter fullt ut då bland annat aktiviteter och evenemang ställts in vilket även bidragit till lägre personalkostnader under året. Nettokostnadseffekterna av Coronapandemin märks tydligt inom verksamheterna där det finns en del kostnadsökningar men betydligt mer i kostnadsminskningar, bland annat avseende lägre personalkostnader då man behövt ta in vikarier i mindre utsträckning, men även avseende lägre kostnader för evenemang, kurser, konferenser, representation och resor.

I oktober tilldelades Kulturnämnden utökat anslag på 0,5 mnkr av de totalt 7 mnkr som Programnämnd samhällsbyggnad tilldelades med anledning av väsentligt högre skatteintäkter. Medlen föreslogs gå till renovering av konst som annars skulle behöva prioriteras i driftbudgeten inför 2022 och framåt för att undvika att konst ska förfalla. Åtgärder genomfördes i form av renovering och underhåll av fem konstverk och hela tilldelade beloppet på 0,5 mnkr har nyttjats.

Miljönämnden

Miljönämnden redovisar för 2021 en positiv budgetavvikelse med 4,1 mnkr, vilket är cirka 3,5 mnkr i bättre resultat än 2020. Främst beror 2021 års avvikelse på högre intäkter än budgeterat hänfört till statligt bidrag från Kammarkollegiet på 2,3 mnkr till följd av coronapandemin och den trängseltillsyn som nämnden uppdragits genomföra. Även lägre personalkostnader än vad som budgeterats samt lägre kostnader för utbildning och konferenser till följd av coronapandemin har bidragit till den positiva avvikelsen.

Ansvar för tillsyn utifrån den nya lagen om smittskyddsåtgärder har påverkat 2021 års utfall i form av intäkter från statliga medel samt medfört att annan tillsyn fått lov att prioriteras ned och därmed genererat lägre intäkterna från den tillsynen, vilket främst avser Livsmedelsenhets och Hälsoskyddsenheten.

Tekniska nämnden, inkl. gasverksamheten

Tekniska nämnden inkl. gasverksamheten redovisar för 2021 en negativ budgetavvikelse på – 17,5 mnkr. Den främsta orsaken till avvikelsen hänförs till senaste årens tvist avseende asfaltsbeläggningen som i år avslutats genom förlikning. De totala kostnaderna som belastat 2021 års resultat på 14 mnkr utgörs av upparbetade kostnader för åren 2017 – 2020 och avser upparbetade advokatkostnader, samt årets advokatkostnader och kostnad hänfört till förlikningsavtalet.

Övrig negativ avvikelse inom park- och gatuverksamheten hänförs främst till lägre intäkter än budgeterat avseende externa markavtal, högre kostnad än budget för vinterväghållningen samt generellt högre kostnader under året för renhållning av gator och parker. Inom projektenheten redovisas en negativ avvikelse hänförd till ofinansierade kostnader till följd av förändrad redovisningsprincip. Inom fordonsverksamheten redovisas en positiv budgetavvikelse på grund av lägre kapitalkostnader än budgeterat till följd av lägre inköp under året. Även gasverksamheten redovisar en positiv budgetavvikelse på grund av lägre kostnader för planerat underhåll, personal samt kapitalkostnader. Positivt är att parkeringsverksamheten som i delår 2 prognostiserade ett negativ nettoavvikelse på 3,2 mnkr i stort sett redovisar ett utfall enligt budget. Intäkterna blev dock lägre på grund av att färre parkerade i stan, men då kostnaderna kunnat hållas på en lägre nivå, främst i form av lägre personalkostnader, blev nettoeffekten i stort sett ett utfall enligt årets budget.

I oktober tilldelades Tekniska nämnden utökat anslag på 4,5 mnkr av de totalt 7 mnkr som Programnämnd samhällsbyggnad tilldelades med anledning av väsentligt högre skatteintäkter. Medlen föreslogs gå till underhållsåtgärder som var möjliga att genomföra under året inom Park och Gata och sådana åtgärder som bedömdes förlänga livslängden på kommunens tillgångar och därmed minskar behovet av större reinvesteringar i närtid, och på så vis hålla nere kapitalkostnadsökningen under kommande år. Åtgärderna hade annars behövt prioriteras och genomföras i driftbudgeten 2022 och framåt för att säkerställa en god framkomlighet och nivå på kommunens infrastruktur.

Åtgärder planerades i underhåll av:

- Belysning: 1 500 tkr
- Gatuunderhåll inklusive beläggning: 900 tkr
- Broar: 500 tkr
- Industrispår: 200 tkr
- Underhållsåtgärder inom Parken: 1 400 tkr

Samtliga åtgärder har kunnat genomföras enligt plan och alla medel har nyttjats med undantag för en mindre del inom ”Gatuunderhåll inklusive beläggning”. Att medlen där inte förbrukades fullt ut berodde på den korta tid man hade på sig att genomföra åtgärderna under 2021 samt att några av de planerade åtgärderna i stället klassats som investering.

Programnämnd samhällsbyggnad

Programnämnd samhällsbyggnad, inkl. egen verksamhet, redovisar för 2021 en negativ budgetavvikelse på – 12,2 mnkr, varav den egna verksamhetens avvikelse uppgår till – 14,5 mnkr. Inom den egna verksamheten beror avvikelsen främst på kollektivtrafiken som redovisar en negativ budgetavvikelse på – 17 mnkr, varav färdtjänsten och kostnader för resor och administration utgör – 16 mnkr. Kostnaden har dock minskat med cirka 1 mnkr jämfört mot föregående år vilket beror på ett annat resmönster där man kunnat fylla upp bilarna och rest på ett annat sätt 2021 än 2020, dvs. att snittkostnaden per resa gått ner, men även en effekt av coronapandemin och ett minskat resande. Även inom mark redovisas en samlad negativ budgetavvikelse som uppgår till -5

mnkr och hänförs till flera verksamhetsområden med -4,2 mnkr inom Lokalförsörjningen, - 0,9 mnkr inom Kultur- och fritidsfastigheter, - 0,5 mnkr inom tomträtterna samt - 1,8 mnkr inom skogen. Det är flera olika orsaker till de negativa avvikelserna såsom lägre intäkter inom skogsavverkningen och för tomträttsavgälden samt oförutsedda kostnader inom Lokalförsörjningsverksamheten. Den totala negativa avvikelsen minskas i och med den positiva avvikelsen inom Stadsbyggnad som främst hänförs till lägre personalkostnader på grund av vakanser samt lägre kostnader för konsulter, kurser och konferenser och resor.

I oktober tilldelades Programnämnd samhällsbyggnads egen verksamhet anslag på 1 mnkr av de totalt 7 mnkr som Programnämnd samhällsbyggnad tilldelades med anledning av väsentligt högre skatteintäkter. Medlen föreslogs gå till nödvändiga rivningar av objekt som inte längre är uthyrningsbara samt utredningar och besiktningar till underhållsplaner inom markreserven som annars skulle behöva prioriteras i driftbudgeten 2022 och framåt av säkerhetsskäl och för att motverka förfall av objekt. Åtgärder har genomförts enligt nedan:

- 350 tkr till vård- och underhållsplan för Wadköping som annars hade behövt finansieras under 2022. Beloppet motsvarar nästan halva årsbudgeten för Wadköpings drift och dessa medel kan nu i stället läggas på faktiskt drift och underhåll av området. Vård- och underhållsplanen är ett stöd för förvaltarens arbete med kommande underhållsplan och investeringsbudget.
- Resterande 650 tkr har nyttjats till att riva allmänfarliga objekt där exploatering inte är nära förestående/exploateringsobjekt inte är öppnat än. Rivningar har genomförts på Bondsättersvägen, pumphus vid Sanatorievägen samt vid Storängsviken. Dessa åtgärder var nödvändiga av säkerhetsskäl och hade annars behövt prioriteras i 2022 års driftsbudget.

Inom programgemensamma kostnader redovisas en positiv budgetavvikelse på + 2,3 mnkr. + 0,9 mnkr avser outnyttjad planeringsreserv och resterande + 1,5 mnkr avser outnyttjade medel för kapitalkostnader då investeringar ej färdigställts, outnyttjade medel avsatta för utredningar samt avsatta medel för kostnader medfinans till City Örebro som ej fakturerats.

Planeringsreserv

Under 2021 hade Programnämnd samhällsbyggnad 2,1 mnkr i avsatt planeringsreserv att kunna fördela ut till uppkomna behov under året. Under året har 1,3 mnkr nyttjats vilket finansierats:

- 750 tkr utredning Järntorget (PNS egen vht)
- 300 tkr renovering likkistan (Kulturnämnden)
- 228 tkr driftkostnad toalett södra stationen (PNS egen vht)

Därmed kvarstod 0,9 mnkr vilket bidragit till den positiva budgetavvikelsen inom programgemensamma kostnader för 2021 och att minska Programnämndens negativa avvikelse för 2021. Alla utfördelade medel är återförda till planeringsreserven och finns därmed att nyttja under 2022.

Nämnd

Utfallet för kostnader för nämnden innebär en liten negativ budgetavvikelse på - 65 tkr. Avvikelsen hänförs till högre kostnader för arvoden till nämndens ledamöter som avviker gentemot budget med -0,1 mnkr. Att kostnaden för arvoden överstigit årets budget beror på att flera av nämndens ledamöter deltagit i sk. parlamentariska grupper under året, vilket därmed inneburit utbetalning av mer arvoden.

Exploateringsverksamheten

Exploateringsverksamheten hade för 2021 ett avkastningskrav på 65 mnkr. Resultat från sålda exploateringsfastigheter för 2021 uppgår till 139,6 mnkr efter avdrag med 13,8 mnkr för försäljningsomkostnader. Resultatet avser försäljningar avseende bostäder med 97,8 mnkr, försäljningar avseende verksamhet 49 mnkr samt exploateringsersättningar på 68 mnkr. Andra resultatpåverkande orsaker är erhållet vite, avslutade objekt, korrigeringar av anläggningstillgångar samt reservering av kundfordran. Avkastningskravet på 65 mnkr är därmed uppfyllt.

Resultatet för dessa försäljningar överförs i sin helhet till Kommunstyrelsen

Tomträtter

Under året har tomträtter sålts till ett värde av 76,2 mnkr, vilket har genererat en reavinst på 59,3 mnkr för 2021. Totalt har 51 stycken tomträtter sålts, varav 44 tomträtter för småhus (typkod 220) och 7 tomträtter för flerfamiljs- och verksamhetstomter. Försäljningen av tomträtter hade 2021 ett avkastningskrav på 20 mnkr, vilket därmed uppnåtts.

Resultatet för försäljningarna överförs i sin helhet till Kommunstyrelsen.

5.2 Enheternas delårsresultat och prognos – taxefinansierad verksamhet

Nämnd / vht	Bokslut		Budget	Avvikelse	Förändr		
	2020	2021			bokslut	2020-2021	1 - 2021
<i>Belopp i tkr</i>							
Vatten och avlopp ¹⁾	2 985	16 371	0	16 371	448%	1 577	9 301
Avfall ²⁾	-7 219	-6 258	0	-6 258	-13%	-7 144	-6 718
Nettokostnad	-4 234	10 113	0	10 113	-339%	-5 567	2 583

1) Redovisat resultat minskar/ökar skulden till abonnenterna.

2) Redovisat resultat minskar/ökar det egna kapitalet

Inom Programnämnd samhällsbyggnads taxefinansierade verksamheter redovisar VA-verksamheten ett positivt resultat på 16,4 mnkr. Avvikelsen beror till stor del på lägre kapitalkostnader för investeringar med anledning av försenade projekt samt förseningar i den interna drifttagningsprocessen, lägre räntekostnader på finansiella lån på grund av minskat behov av lån än planerat på grund av lägre investeringstakt, lägre personalkostnader, men även till följd av betydligt högre intäkter än budgeterat från brukningstaxan.

Avfallsverksamheten redovisar ett negativt resultat på – 6,3 mnkr, vilket främst hänförs till kostnadsökningar för bland annat skatt och miljörapportering till naturvårdsverket samt merkostnader på återvinningscentralerna på grund av fler besökare än normalt.

Båda verksamheterna har en nollbudget och ska finansieras via intäkter från respektive taxa. Resultatet redovisas mot verksamheternas egna kapital som en skuld till abonnenterna som efter bokslutet uppgår till + 76,4 mnkr för avfall och – 0,6 mnkr för VA.

5.2 Intäkts- och kostnadsutveckling

RN0	Kontogrupp	2020	2021	2021	2021	Förändr tkr		Förändr%
		Bokslut	Utfall Ack dec	Budget	Avv Budg o Utf	2020 o 2021	2020 o 2021	
SB Samhällsbyggnad	3A Avgifter	115 360	119 082	129 345	-10 263	3 721,8		3,2
SB Samhällsbyggnad	3B Statsbidrag	33 128	22 209	9 535	12 674	-10 919,2		-33,0
SB Samhällsbyggnad	3C Försäljning av verksamhet	11 606	10 940	6 161	4 780	-665,6		-5,7
SB Samhällsbyggnad	3D Försäljning exploatering	0	9	0	9	9,0	#DIVISION/0	
SB Samhällsbyggnad	3E Försäljning tomträtter	0	0	0	0	0,0	#DIVISION/0	
SB Samhällsbyggnad	3F Reavinster	6 020	3 108	4 000	-892	-2 912,4		-48,4
SB Samhällsbyggnad	3G Övriga intäkter	1 834 014	1 911 875	1 804 834	107 042	77 861,2		4,2
SB Samhällsbyggnad	4D Köp av verksamhet	-106 814	-102 296	-93 056	-9 240	4 518,3		-4,2
SB Samhällsbyggnad	4J Kapitalkostnader	-202 594	-193 693	-194 790	1 097	8 901,3		-4,4
SB Samhällsbyggnad	4L Övriga kostnader	-336 926	-347 842	-281 950	-65 892	-10 916,7		3,2
SB Samhällsbyggnad	5A Personalkostnader	-393 271	-403 260	-428 674	25 414	-9 988,6		2,5
SB Samhällsbyggnad	6A Lokalyror	-1 333 467	-1 401 111	-1 376 952	-24 160	-67 644,7		5,1
SB Samhällsbyggnad	6B Övriga kostnader	-261 188	-248 941	-198 707	-50 233	12 247,5		-4,7
SB Samhällsbyggnad	7A Inhyrd personal	-258	-191	-50	-141	66,6		-25,8
SB Samhällsbyggnad	7B Reaförluster	-1 312	-213	-250	37	1 099,1		-83,8
SB Samhällsbyggnad	7D Övriga kostnader	-87 871	-96 691	-80 604	-16 087	-8 819,7		10,0
Summa SB		-723 572	-727 015	-701 159	-25 856	-3 442,3		0,5
SF Gas	3A Avgifter	0	0	-513	513	0,0	#DIVISION/0	
SF Gas	3B Statsbidrag	2	6	0	6	3,6		156,2
SF Gas	3C Försäljning av verksamhet	2 665	3 529	3 055	474	864,6		32,4
SF Gas	3G Övriga intäkter	8 334	12 514	11 461	1 053	4 179,6		50,2
SF Gas	4D Köp av verksamhet	-280	-446	-650	204	-165,7		59,1
SF Gas	4J Kapitalkostnader	-1 924	-2 111	-2 131	20	-187,0		9,7
SF Gas	4L Övriga kostnader	-3 166	-4 214	-4 776	562	-1 048,7		33,1
SF Gas	5A Personalkostnader	-1 062	-2 482	-2 998	516	-1 419,8		133,6
SF Gas	6A Lokalyror	0	-142	-100	-42	-141,5	#DIVISION/0	
SF Gas	6B Övriga kostnader	-1 720	-1 671	-2 013	341	48,6		-2,8
SF Gas	7D Övriga kostnader	-1 075	-1 563	-1 335	-228	-488,7		45,5
Summa SF		1 774	3 419	0	3 419	1 645,0		92,7
Total PN SAM		-721 798	-723 595	-701 159	-22 437	-1 797,3		0,2

Nettoutfallet skiljer sig enbart 0,2 procent för Programområde samhällsbyggnads skattefinansierade verksamheter mellan 2020 och 2021. Utfallet för 2021 års intäkter uppgår till 72,1 mnkr mer än 2020. De stora differenserna återfinns inom statsbidrag som uppgår till cirka 33 procent lägre än 2020, vilket främst beror på lägre intäkter från ersättningar kopplat till coronapandemin 2021 än 2020. Den främsta ökningen hänförs till intäkter för bostads- och lokalyror (3G) vilket avser interna hyresintäkter inom Lokalförsörjningsverksamheten. Dessa möts dock av motsvarande ökade hyreskostnader för interna kontrakt och någon nettoeffekt bör därmed inte uppstå.

2021 års totala kostnader har ökat med cirka 2,5 procent jämfört mot 2020, vilket är en nettoeffekt av både kostnadsminskningar inom flera kontogrupper och kostnadsökningar inom andra. Personalkostnaderna har ökat med cirka 2,5 procent, vilket främst beror på årets löneökningar. Den största kostnadsökningen mellan åren hänförs till lokalyror, men vilket nämndes i stycket ovan hänförs till Lokalförsörjningsverksamheten och kommunens internhyresmodell.

5.3 Investeringar

Skattefinansierade investeringar

Programområde	Varav överförda medel			Förbrukning	Prognos 1	Prognos 2	Avvikelse budget-utfall	Medel som begärs överförda till
Samhällsbyggnads skattefinansierade investeringar (tkr)	Budget 2021	Utfall 2021	2021	2021	2021	2021		2022
Trafik & miljö- och fastighetsinveste	-222 411	-96 263	-136 550	61%	-208 308	-199 083	85 861	78 640
PN SAM (inventarier & övriga inv)	-1 000	0	0	0%	-2 000	-1 000	1 000	0
Teknisk nämnd skattefinansierade investeringar	-127 140	-21 544	-79 149	62%	-122 372	-97 244	47 991	38 623
Fritidsnämnd	-18 237	-1 437	-6 093	33%	-18 164	-9 564	12 144	11 789
Kulturnämnd	-18 827	-8 437	-7 887	42%	-12 143	-12 143	10 940	8 456
Exploateringsinvesteringar	-159 282	0	-117 184	74%	-90 000	-110 000	42 098	0
Summa	-546 897	-127 681	-346 864	63%	-452 987	-429 034	200 033	137 508

Den samlade investeringsbudgeten för de skattefinansierade investeringarna uppgår vid bokslut 2021 till 546,9 mnkr, varav 127,7 mnkr är överförda medel från 2020. Av total investeringsbudget för 2021 uppgår exploateringsinvesteringar till 159,3 mnkr.

Under 2021 har totalt 346,9 mnkr av total budget nyttjats, vilket motsvarar en förbrukning på 63 procent. Vid delår 2 prognostiserades 429 mnkr att nyttjas, vilket motsvarade en prognostiserad förbrukning på 78 procent av total budget.

Av kvarvarande medel på 200 mnkr kommer 137,5 mnkr begäras överförda till 2022 då de avser pågående projekt.

I nedanstående tabeller presenteras respektive rubrik i tabellen ovan mer uppdelat.

Tekniska nämndens skattefinansierade investeringar

Tekniska skattefinansierade investeringar (tkr)	Varav överförda medel			Förbrukning 2021	Prognos 1 2021	Prognos 2 2021	Avvikelse budget-utfall	Medel som begärs överförda till 2022
	Budget 2021	överförda medel	Utfall 2021					
Park & gata	-66 187	-9 183	-44 807	68%	-66 187	-53 720	21 380	21 056
Bredband	-11 000	0	-4 649	42%	-11 000	-11 000	6 351	6 351
Inventarier TN	-892	0	-651	73%	-692	-892	241	241
Fordon (inkl. inventarier)	-38 811	-4 261	-25 261	65%	-38 811	-25 950	13 550	4 505
Gas	-10 250	-8 100	-3 780	37%	-5 682	-5 682	6 470	6 470
Summa	-127 140	-21 544	-79 149	62%	-122 372	-97 244	47 991	38 623

Tekniska nämndens skattefinansierade investeringsbudget uppgår för 2021 till 127,1 mnkr och under 2021 har 79,1 mnkr nyttjats, vilket motsvarar en förbrukning på 62 procent av årets investeringsbudget. Vid delår 2 prognostiserades 97,2 mnkr att nyttjas, och utfallet blev därmed lägre än vad prognosen visade. Den relativt låga förbrukningen för året hänförs främst till förseningar i projekt, dels som en effekt av den globala osäkerheten under året, dels på grund av utmaningar i förvaltningens och kommunens egna processer i planeringsfasen, exempelvis upphandlingsprocessen.

Inom park och gata har 44,8 mnkr av total budget på 66,2 mnkr nyttjats, vilket motsvarar 68 procent. De outnyttjade medlen hänförs främst till Konstbyggnader (ex. broar) med anledning av framflyttad genomförandetid till 2022 på grund av planeringsskäl för trafikavstängning samt långa leverans- och upphandlingstider. Även investering för dagvattenpumpstation på Våghustorget har behövt skjutas framåt på grund av resursbrist och verksamheten har behövt planera om och upphandla entreprenör för genomförandet. Samtliga investeringar som har genomförts under året är av typen reinvesteringar och de största satsningarna som har genomförts är avseende gatubelysning, beläggningsunderhåll samt ett större underhåll avseende Nåldammen. Av totala kvarvarande medel på 21,4 mnkr kommer 21,1 mnkr begäras överförda då de avser pågående projekt. Av park och gatas totala investeringsbudget 66,2 mnkr är 49 mnkr volympottsfinansierade investeringar och under 2021 uppgår utfallet för dessa investeringar till 27,1 mnkr. Utfallet för de volympottsfinansierade investeringarna motsvarar en beräknad ökad kapitalkostnad på mellan 1 – 1,5 mnkr.

Inom fordonsverksamheten har 25,3 mnkr av 38,8 mnkr nyttjats, vilket motsvarar 65 procent. De outnyttjade medlen beror främst på leveransförseningar som en effekt av pandemin, men även på grund av förändrat behov bland kommunens verksamheter. Av kvarvarande medel på 13,5 mnkr kommer 4,5 mnkr begäras överförda till 2022 för att finansiera redan planerade investeringar.

Inom Gasverksamheten har 3,8 mnkr av 10,3 mnkr nyttjats, vilket motsvarar 37 procent. Den låga förbrukningen beror på byggförseningar samt tillståndsprocesser som dragit ut på tiden. Alla kvarvarande medel på 6,5 mnkr kommer begäras överförda till 2022 för att finansiera redan påbörjade projekt, men kan komma att omfördelas inom verksamheten.

Fastighetsinvesteringar

Fastighetsinvesteringar (tkr)	Budget 2021	Varav överförda medel		Förbrukning 2021	Prognos 1 2021	Prognos 2 2021	Avvikelse budget-utfall	Medel som begärs
		Utfall 2021	Utfall 2021					överförda till 2022
Lokalförsörjning och bostadsrätter	-5 500	-3 100	-3 388	62%	-4 100	-4 100	2 112	2 112
Myndighetskrav	-2 000	0	-1 455	73%	-2 000	-2 000	545	545
Fastighetsförvärv	-30 000	0	-27 068	90%	-30 000	-30 000	2 932	2 932
Markreserv fastighetstekn åtgärder	-14 707	-11 457	-6 906	47%	-14 707	-10 326	7 801	7 801
Fastighetsinvest KoF fastigheter	-41 566	-18 886	-21 472	52%	-41 566	-33 266	20 094	20 094
Summa	-93 773	-33 443	-60 289	64%	-92 373	-79 692	33 484	33 484

Fastighetsinvesteringarna har ett totalt budgetanslag för 2021 på 93,8, varav 60,3 mnkr har nyttjats under året, vilket motsvarar 64 procent. De outnyttjade medlen beror främst på objekt som påbörjats, men där kostnader inte bokförts än, förseningar på grund av inväntan av myndighetsbeslut och beslut från miljödomstol. Alla kvarvarande medel på 33,5 mnkr kommer begäras överförda till 2022 då de avser pågående investeringar.

Trafik- och miljöinvesteringar

Trafik och miljöinvesteringar (tkr)	Budget 2021	Varav överförda medel		Förbrukning 2021	Prognos 1 2021	Prognos 2 2021	Avvikelse budget-utfall	Medel som begärs
		Utfall 2021	Utfall 2021					överförda till 2022
City	-14 776	-15 263	-3 808	26%	-15 263	-9 776	10 968	10 994
Stadsmiljö, inkl odlingslotter	-8 251	-2 264	-148	2%	-2 246	-8 097	8 103	5 616
Kulturmiljövård	-10 800	-2 732	-7 444	69%	-4 900	-10 750	3 356	3 356
Åstaden	-1 483	-1 483	-440	30%	-1 483	-540	1 043	1 043
Trafik	-20 268	-19 468	-5 387	27%	-20 468	-19 133	14 881	14 856
Kollektivtrafik	-39 057	-9 057	-41 495	106%	-37 922	-40 035	-2 438	-2 438
Skattefinansierade expl. Objekt	-27 053	-11 053	-12 696	47%	-27 053	-25 110	14 357	10 622
Naturvård och vatten	-5 950	-1 500	-4 844	81%	-5 600	-5 950	1 106	1 107
Tillgänglighetsrådet	-1 000	0	0	0%	-1 000	0	1 000	0
Summa	-128 638	-62 820	-76 261	59%	-115 935	-119 391	52 377	45 156

Trafik- och miljöinvesteringar hade 2021 en total budget på 128,6 mnkr, varav 76,3 mnkr har nyttjats under året, vilket motsvarar 59 procent. Oförbrukade medel hänförs främst till objekt som blivit försenade på grund av att de ska synkas med exploatering och genomförande av detaljplaner, inväntan av markanvisning samt projekt som påbörjats men där kostnader ännu inte bokförts. Av kvarvarande medel på 52,4 mnkr kommer 45,2 mnkr begäras överförda till 2022 då de avser pågående projekt.

Av total budget utgörs 33,1 mnkr av årets budget för BRT-projektet där delsträcka 1 mellan Österplan och Tybble samt delsträcka 2 på Fabriksgatan vid Kulturkvarteret är färdigställda under året. Utöver det har bland annat Teaterplan färdigställts under året, renovering av Strömsborg påbörjats, färdigställandet av allmän platsmark vid Kulturkvarteret pågår samt genomförande av ett flertal både ekologiska och sociala naturvårdsinvesteringar.

Av total budget på 128,6 mnkr är 100,1 mnkr volympottsfinansierade investeringar, varav 59,7 mnkr har nyttjats under 2021. Utfallet för de volympottsfinansierade investeringarna motsvarar en beräknad ökad kapitalkostnad på mellan 2,4 – 3,3 mnkr.

Exploateringsinvesteringar

Exploateringsinvesteringar	Budget 2021	Varav överförda medel		Förbrukning 2021	Prognos 1 2021	Prognos 2 2021	Avvikelse budget-utfall	Medel som begärs
		Utfall 2021	Utfall 2021					överförda till 2022
Exploateringsinvesteringar	-159 282	0	-117 184	74%	-90 000	-110 000	42 098	0
Summa	-159 282	0	-117 184	74%	-90 000	-110 000	42 098	0

Exploateringsinvesteringarna hade en budget 2021 på 159,3 mnkr och under året har 117,2 mnkr nyttjats, vilket motsvarar 74 procent. Inga medel begärs överförda till 2022.

Inventarieinvesteringar Programnämnd samhällsbyggnad

Inventarieinvesteringar samt övriga inv. (tkr)	Budget 2021	Varav överförda medel		Utfall 2021	Förbrukning 2021	Prognos 1 2021	Prognos 2 2021	Avvikelse budget-utfall	Medel som
									begärs överförda till 2022
Inventarier programgemensamt	-1 000	0	0	0	0%	-2 000	-1 000	1 000	
Summa	-1 000	0	0	0	0%	-2 000	-1 000	1 000	0

Programområde Samhällsbyggnad hade under 2021 1 mnkr avsatt för inventarieinvesteringar. Medlen kan vid behov begäras från alla driftsnämnder och beslut om ombudgetering sker sedan från Programnämnd samhällsbyggnad. Under 2021 har inga behov lyfts till Programnämnden och därmed har inga av medlen nyttjats. Medlen begärs inte överförda till 2022 då de inte avser pågående investeringar.

Fritidsinvesteringar

Fritidsinvesteringar	Budget 2021	Varav överförda medel		Utfall 2021	Förbrukning 2021	Prognos 1 2021	Prognos 2 2021	Avvikelse budget-utfall	Medel som
									begärs överförda till 2022
Hundlekplats Lundby	-73	-73	-68	93%	0	0	0	5	0
Motionsspår 2019	-174	-174	-18	10%	-174	-174	-174	156	156
Motionsspår Karlslund	-6500	0	-4191	64%	-6500	-6500	-6500	2309	2 309
Motionsspår Markaspåret	-8800	0	-9	0%	-8800	-200	-8800	8791	8 791
Eklundskolan läktare	-350	-350	0	0%	-350	-350	-350	350	0
Anläggande av fritidsyta (sanering av förorenad idrottsmark)	-840	-840	-350	42%	-840	-840	-840	490	490
Inventarieinvesteringar	-1 500	0	-1457	97%	-1 500	-1 500	-1 500	43	43
Summa	-18 237	-1 437	-6 093	33%	-18 164	-9 564	-18 164	12 144	11 789

Fritidsnämnden har ett totalt investeringsutrymme på 18,2 mnkr där den största delen av utrymmet avser medel för investering i motionsspår (15,3 mnkr). Under 2021 nyttjades 6,1 mnkr, vilket motsvarar en förbrukning på 33 procent. Det är främst medel för investering i Karlslunds- och Markaspåret som inte nyttjats under året på grund av förseningar i projekten. Därmed behöver medlen föras över för att fortsätta arbetet 2022. Totalt begärs 11,8 mnkr överfört till 2022 för pågående projekt.

Kulturinvesteringar

Kulturinvesteringar (tkr)	Budget 2021	Varav överförda medel		Utfall 2021	Förbrukning 2021	Prognos 1 2021	Prognos 2 2021	Avvikelse budget-utfall	Medel som
									begärs överförda till 2022
Inventarier	-1500	-172	-241	16%	-1 500	-1 500	-1 500	1 259	0
Äventyrshall Tegelbruket	-172		0	0%	0	0	0	172	172
RFID-låneautomater till biblioteken	-1500	0	-792	53%	-1 500	-1 500	-1 500	708	0
Sorteringsverk Stadsbiblioteket	-1 267	-1 267	-750	59%	-1 267	-1 267	-1 267	517	0
Konstinv. Lilla Å-promenaden	-541	-541	0	0%	-541	-541	-541	541	541
Konstutsmäckning 1%	-13 847	-6457	-6104	44%	-7 335	-7 335	-7 335	7 743	7 743
Summa	-18 827	-8 437	-7 887	42%	-12 143	-12 143	-12 143	10 940	8 456

Kulturnämnden har ett totalt investeringsutrymme på 18,8 mnkr där största delen, 13,8 mnkr, avser investeringsmedel för konstutsmäckning enligt 1%-regeln. Under 2021 har 8,9 mnkr nyttjats, vilket motsvarar en förbrukning på 42 procent. Den relativt låga nyttjandegraden beror främst på att knappt hälften av avsatta medel för 1%-konstinvesteringar har nyttjats under året, vilket beror på att konsthallen med de resurser de har idag har svårt att hinna omsätta medlen i samma takt som de tillkommer dem. Under året har investerings i sorteringsverk på Stadsbiblioteket färdigställts där inte hela budgeten nyttjades. Av kvarvarande medel på 10,9 mnkr kommer 8,5 mnkr att begäras överförda till 2022 avseende pågående projekt.

Taxefinansierade investeringar

Programområde Samhällsbyggnads taxefinansierade investeringar (tkr)	Budget 2021	Varav överförda medel		Utfall 2021	Förbrukning 2021	Prognos 1 2021	Prognos 2 2021	Avvikelse budget-utfall	Medel som
									begärs överförda till 2022
Teknisk nämnd Avfall	-47 048	-17 548	-3 786	8%	-22 048	-9 818	-22 048	43 262	43 262
Teknisk nämnd VA	-451 463	-96 531	-306 359	68%	-439 411	-379 280	-439 411	145 104	71 549
Summa	-498 511	-114 079	-310 145	62%	-461 459	-389 098	-461 459	188 366	114 811

Den samlade investeringsbudgeten för taxefinansierade investeringar uppgår till 498,5 mnkr för 2021, varav 47 mnkr avser avfallsinvesteringar och 451,5 mnkr avser VA-investeringar.

VA har nyttjat 306,4 mnkr, vilket motsvarar 68 procent av total budget. Att förbrukningen är relativt låg beror främst på tidsförskjutningar i flera projekt, dels med anledning av försenade upphandlingar, dels på grund av resursbrister både internt och externt vid konsultstöd. Även överklaganden och försenade materielleveranser bidrar till att projekt inte löper på enligt plan. Av kvarvarande medel på 145,1 mnkr föreslås 71,5 mnkr överföras till 2022 för pågående projekt. Under hösten har VA-verksamheten behövt genomföra ett större finansieringsslån (180 mnkr) från kommunens internbank för att finansiera årets investeringar.

Avfallsverksamheten har nyttjat 3,8 mnkr, vilket motsvarar 8 procent av sin totala budget. Den största budgetposten avser investering i ny deponi på Atle, där upphandlingen blev klar under senare av 2021 och därmed har projektet påbörjats sent och knappt belastats av några kostnader ännu. De outnyttjade medlen på 43,3 mnkr föreslås överföras till år 2022 för att finansiera redan påbörjade projekt.

Driftkostnadskonsekvenser av investeringarna finansieras inom både VA- och avfallsverksamhetens egen budget och ska därmed rymmas inom intäkterna från taxor och avgifter.